

Utjecaj amortizacije na financijski rezultat velikog poduzetnika

Deković, Daniel

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Istrian University of applied sciences / Istarsko veleučilište - Università Istriana di scienze applicate**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:212:618599>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-04**

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of Istrian University of applied sciences](#)

ISTARSKO VELEUČILIŠTE –
UNIVERSITÀ ISTRIANA DI SCIENZE APPLICATE

Daniel Deković

**UTJECAJ AMORTIZACIJE NA
FINANCIJSKI REZULTAT
VELIKOG PODUZETNIKA**

Specijalistički završni rad

Pula, 2023.

ISTARSKO VELEUČILIŠTE –
UNIVERSITÀ ISTRIANA DI SCIENZE APPLICATE

Daniel Deković

**UTJECAJ AMORTIZACIJE NA
FINANCIJSKI REZULTAT
VELIKOG PODUZETNIKA**

Specijalistički završni rad

JMBAG: 0257001226

Daniel Deković

Studijski smjer: Kreativni menadžment u procesima

Predmet: Financijski menadžment

Mentor: dr. sc. Daglas Koraca v. pred.

Pula, 2023.

Sažetak: Dugotrajna imovina u poslovanju velikih poduzetnika čini velik dio ukupne imovine te kao takva predstavlja važnu stavku u financijskim izvještajima. Dugotrajnoj imovini vijek trajanja duži je od godinu dana i ona se u proizvodnom procesu troši postupno, prenoseći svoju vrijednost na nove proizvode. Postoji nekoliko metoda amortizacije koje se koriste u računovodstvene svrhe.

Ovaj rad istražuje utjecaj amortizacije na financijski rezultat velikog poduzetnika s ciljem boljeg razumijevanja njezine uloge u financijskom upravljanju. Cilj rada bio je analizirati kako amortizacija kao računovodstvena praksa utječe na prikaz profitabilnosti i kako se može koristiti za unaprjeđenje financijskog odlučivanja, kroz studiju slučaja Valamar Riviere d.d. Metodologija istraživanja obuhvatila je analizu postojeće literature, kvantitativnu obradu financijskih podataka i slučajne studije velikih poduzeća kako bi se dobili konkretni uvidi u prakse amortizacije. Glavni zaključci ukazuju na to da amortizacija ima značajan utjecaj na financijski rezultat, posebno u kontekstu dugoročnih investicija i financijski rezultat poduzeća. Isto tako, utvrđeno je da se amortizacija može koristiti kao alat za upravljanje prikazom profitabilnosti poduzeća.

Ključne riječi: Financije, poduzetništvo, amortizacija, financijski rezultat.

Summary: In the operations of large entrepreneurs, fixed assets make up a large part of the total assets and as such represent an important item in the financial statements. Fixed assets have a lifespan of more than one year and are consumed gradually in the production process, transferring their value to new products. There are several depreciation methods used for accounting purposes.

This paper investigates the impact of depreciation on the financial result of a large entrepreneur with the aim of better understanding its role in financial management. The aim of the paper was to analyze how depreciation as an accounting practice affects the presentation of profitability and how it can be used to improve financial decision-making, through a case study of Valamar Riviera d.d.

The research methodology included an analysis of existing literature, quantitative processing of financial data and case studies of large companies in order to gain concrete insights into depreciation practices. The main conclusions indicate that depreciation has a significant impact on the financial result, especially in the context of long-term investments and the financial result of the company. Also, it was determined that depreciation can be used as a tool for managing the profitability of a company.

Key words: Finance, entrepreneurship, depreciation, financial result.

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. PREDMET I SVRHA ISTRAŽIVANJA	1
1.2. CILJ RADA.....	2
1.3. METODE ISTRAŽIVANJA	3
1.4. STRUKTURA RADA	4
2. VELIKO PODUZETNIŠTVO	6
2.1. PODUZETNIŠTVO U HRVATSKOJ	8
2.2. FINACIJSKE BILANCE VELIKOG PODUZETNIŠTVA.....	10
2.3. POREZ NA DOBIT	11
2.4. DUGOTRAJNA IMOVINA.....	13
2.4.1. <i>Dugotrajna nematerijalna imovina</i>	15
2.4.2. <i>Dugotrajna materijalna imovina</i>	16
2.4.3. <i>Dugotrajna financijska imovina</i>	17
2.4.4. <i>Dugotrajna potraživanja</i>	18
3. AMORTIZACIJA	19
3.1. POJAM AMORTIZACIJE.....	19
3.2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE AMORTIZACIJE.....	22
3.3. UTJECAJ AMORTIZACIJE NA FINACIJSKI REZULTAT	28
4. VALAMAR RIVIERA D.D.	34
5. AMORTIZACIJSKA POLITIKA U VALAMAR RIVIERI D.D.	38
6. UTJECAJ AMORTIZACIJE NA FINACIJSKI REZULTAT VALAMAR RIVIERE D.D.	44
7. ZAKLJUČAK	52
LITERATURA	54
POPIS TABLICA	55
POPIS GRAFOVA	57
POPIS SLIKA	57

1. UVOD

Rad istražuje utjecaj amortizacije na financijski rezultat velikog poduzetnika, analizirajući temeljne financijske elemente iz financijskog izvještaja poduzeća, s naglaskom na to kako primjena različitih amortizacijskih stopa utječe na financijski rezultat.

Cilj istraživanja je analizirati pojam amortizacije i različite metode amortizacije te njihov utjecaj na financijski rezultat velikog poduzetnika. Kao primjer uzeto je poduzeće Valamar Riviera d.d.. Sukladno postavljenom cilju, definirane su sljedeće hipoteze:

Ho: Odabir računovodstvene politike amortizacije ima značajan utjecaj na financijski rezultat velikog poduzetnika.

H₁: Računovodstvenim politikama amortizacije moguće je dugoročno ostvariti pozitivni financijski rezultat i platiti manje poreza na dobit.

Na ovo istraživanje motivirala me potreba za boljim razumijevanjem uloge amortizacije u financijskom upravljanju. S obzirom da sam i sam poduzetnik, dnevno donosim velik broj odluka a svaka utječe na poslovanje. Amortizacijska politika je važan faktor prilikom upravljanja poduzećem i ključno je znati kako s imovinom transparentno upravljati.

1.1. Predmet i svrha istraživanja

Amortizacija predstavlja računovodstveni postupak raspodjele troškova nematerijalne i materijalne imovine tijekom njezinog korisnog vijeka. Kao takva, amortizacija ima značajnu ulogu u financijskim izvješćima poduzeća, s obzirom na to da smanjuje vrijednost imovine, ali istovremeno predstavlja i trošak koji umanjuje oporezivi dobitak poduzeća. Za velike poduzetnike, čiji financijski rezultati često uključuju znatne investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu, amortizacija može imati značajan utjecaj na njihove financijske izvještaje, posebno na financijski rezultat.

Istraživanje se temelji na pretpostavci da amortizacija, iako računovodstveni unos bez neposrednog utjecaja na novčani tok, može značajno utjecati na financijske pokazatelje i odluke menadžmenta velikih poduzetnika. Problem koji istraživanje adresira jest u kojoj mjeri

i na koji način amortizacija utječe na financijski rezultat i koje su implikacije tog utjecaja na upravljanje poduzećem, investicijske odluke i strategiju financiranja. Osim toga, istraživanje se usmjerava na razumijevanje kako promjene u računovodstvenim politikama vezanim uz amortizaciju mogu dovesti do promjena u financijskom rezultatu.

Svrha ovog istraživanja jest analizirati i kvantificirati utjecaj amortizacije na financijski rezultat velikog poduzetnika. Specifični ciljevi uključuju utvrđivanje kako i u kojoj mjeri amortizacijske politike utječu na prikaz financijskog rezultata, razumijevanje utjecaja amortizacije na profitabilnost i ukupnu ekonomsku učinkovitost poduzeća. Identificirat će se moguće strategije upravljanja amortizacijskom politikom s ciljem optimizacije financijskih izvještaja te procijeniti utjecaj amortizacije na odluke vlasnika i potencijalnih investitora temeljem financijskih izvještaja. Istraživanje će koristiti primjer velikog poduzetnika kako bi se ti aspekti istražili, s posebnim osvrtom na relevantne računovodstvene standarde i zakonske regulative.

1.2. Cilj rada

Kada se spominju računovodstvene politike, veliku ulogu ima dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina jer ona podliježe postupku amortizacije. Amortizacija je specifičan trošak jer ne predstavlja odljev novčanih sredstava iz poduzeća ali svejedno utječe na konačan financijski rezultat. Ako se uzme u obzir da kod velikih poduzetnika dugotrajna imovina čini značajan udio u strukturi ukupne imovine, onda je jasno da obračun amortizacije igra veliku stavku u ukupnom financijskom rezultatu poduzeća.

Primarni cilj ovog diplomskog rada je detaljno istražiti i analizirati utjecaj amortizacije na financijski rezultat velikog poduzetnika. Rad će se fokusirati na kvantifikaciju utjecaja amortizacije na profitabilnost poduzeća te kako amortizacija kao računovodstvena praksa može biti korištena u svrhu financijskog upravljanja. Istraživanje teži razumijevanju kompleksnih veza između amortizacijskih politika, financijskog izvještavanja i odluka o upravljanju, te kako one skupa utječu na dugoročnu održivost poduzeća.

Cilj je također identificirati strategije koje poduzeća mogu koristiti za optimalno upravljanje amortizacijskom politikom s ciljem poboljšanja financijskog rezultata i očuvanja korporativne vrijednosti. Pritom će se posebna pažnja posvetiti prilagodbi amortizacijskih metoda u skladu s promjenjivim ekonomskim uvjetima i poslovnim ciljevima poduzeća. Osim toga, rad će

istražiti kako različiti interesni dionici, uključujući menadžere, investitore i regulatorne agencije, percipiraju i interpretiraju informacije o amortizaciji predstavljene u financijskim izvješćima. Kroz ovaj rad, namjera je pružiti praktične preporuke za poboljšanje financijske transparentnosti i učinkovitosti uporabe amortizacije kao alata za financijsko izvještavanje.

Kroz teorijsku i empirijsku analizu te studiju slučaja, ovaj rad teži doprinijeti akademskoj literaturi i praksi u području financijskog računovodstva, te pružiti smjernice koje će podržati strateško odlučivanje u poduzećima. Konačni je cilj da se na temelju dobivenih rezultata omogući bolje razumijevanje i efikasnije korištenje amortizacije, kako u funkciji računovodstvenog prikaza tako i u ulozi instrumenta za unaprjeđenje ekonomskih performansi velikih poduzetnika.

1.3. Metode istraživanja

Prilikom pisanja ovog rada korištene su različite metode. Za teorijski dio podaci su prikupljeni istraživanjem stručne literature iz područja poduzetništva i amortizacije. Metodama deskripcije i sinteze opisane su metode amortizacije a metodom komparacije usporedio se način na koji svaka od navedenih metoda amortizacije utječe na financijski rezultat poduzeća. Primjeri koji su u radu dani predstavljaju sekundarne podatke, odnosno postojeće podatke iz radova navedenih u popisu korištene literature.

Case study donosi primjer poduzeća Valamar. Koristila se metoda analize njihove dokumentacije odnosno godišnjeg financijskog izvješća za 2022. godinu. Izvješće je preuzeto s njihove web stranice a prikazuje revidirane nekonsolidirane i konsolidirane godišnje financijske izvještaje za 2022. godinu, koje čine: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje.

Metode istraživanja korištene u ovom radu su slijedeće:

- Metoda deskripcije,
- Metoda klasifikacije,
- Metoda analize,
- Metoda sinteze,

- Komparativna metoda
- Grafička metoda

1.4. Struktura rada

Ovaj rad sastoji se od sedam poglavlja, uključujući uvod i zaključak.

U uvodnom dijelu rada definiraju se hipoteze, predmet i svrha istraživanja, cilj rada i korištene metode istraživanja.

Nakon generalnog uvoda u tematiku rada, drugo poglavlje donosi uvod u veliko poduzetništvo, odnosno navodi što je to što definira velikog poduzetnika kao takvog i tko sve spada u velike poduzetnike. U prvom potpoglavlju naglasak se stavlja na poslovanje poduzetnika u Hrvatskoj, uz navođenje statističkih podataka. Dalje su obrađeni su financijski izvještaji i zakonska direktiva koja ih regulira pa se tako navode Zakon o računovodstvu, Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja. Porez na dobit posebno je obrađen u potpoglavlju 2.3. Za kraj drugog poglavlja obrađena je tema dugotrajne imovine koja predstavlja resurse kojima neko poduzeće raspolaže i koja kod velikih poduzeća igra značajnu ulogu. Detaljnije je potom objašnjena svaka od skupina dugotrajne imovine, i to materijalna, nematerijalna i financijska imovina te dugotrajna potraživanja.

U trećem poglavlju obrađuje se pojam amortizacije, njeno značenje, računovodstvene politike amortizacije odnosno metode njenog izračuna i njezin utjecaj na financijski rezultat poduzeća. U potpoglavlju 3.1. objašnjeno je kako se amortizacija knjiži u knjigovodstvu. U potpoglavlju 3.2. daje se i nekoliko primjera na koji način različite metode amortizacije utječu na završni financijski rezultat.

Četvrto poglavlje donosi uvod u case-study. Opisana je tvrtka Valamar Riviera d.d., njena povijest, misija i postignuća u zadnjih desetak godina.

Peto poglavlje analizira način Valamarovog postupanja s dugotrajnom imovinom, odnosno metoda koju oni koriste prilikom njenog amortiziranja. Prema podacima s njihove web stranice, godišnje financijsko izvješće donosi odvojeno financijsko izvješće za Društvo Valamar Riviera

d.d. i konsolidirano financijsko izvješće Društva Valamar Riviera d.d. i njemu ovisnih društava (koje zajedno čine Grupu), na dan 31. prosinca 2022. godine.

U šestom poglavlju obrađuje se utjecaj amortizacije na financijski rezultat Valamar Riviere d.d. Komparativnom analizom prikazan je utjecaj različitih amortizacijskih politika na financijski rezultat s ciljem dokazivanja postavljenih hipoteza.

2. VELIKO PODUZETNIŠTVO

Poduzetništvo je pokretač svjetske ekonomije; proces stvaranja nove vrijednosti iskorištavanjem različitih resursa. Poduzetnici su inovatori koji korištenjem tehnologija i znanja preuzimaju rizik kako bi ostvarili profit i doprinijeli razvoju zajednice u kojoj djeluju ali i šire. Poduzetništvo pozitivno djeluje na zajednicu dok poduzetnička kultura, tradicija, zakoni i okruženje zemlje daju potporu na lokalnoj i državnoj razini. Poduzetništvo podrazumijeva konstantni napredak, razvijanje novih koncepata i ideja, traženje novih načina i mogućnosti. (Puljić, 2016)

Mirt spominje tri modela poduzetništva:

- Američki model koji ističe ekonomsku i socijalnu slobodu gdje je vladino uključivanje u poduzetnički proces minimalno;
- Europski model koji postavlja socijalne slobode ispred ekonomskih, gdje vlada kreira okvire za poduzetništvo koji će ići ka ostvarenju socijalnih ciljeva ravnopravnosti i kvalitete života;
- Azijski model koji postavlja ekonomske slobode ispred socijalnih sloboda, gdje su trgovci i vlada izjednačeni u društvenoj moći, dok je pojedinci nemaju. (Mirt, 2018)

FINA u svom izvješću za 2021. godinu navodi kako je u toj godini u Republici Hrvatskoj poslovalo 144.259 poduzetnika, od čega najviše mikro poduzetnika, njih 89,9%. Veliki poduzetnici imali su udio od tek 0,3% s neto dobiti od 16,7 milijardi kuna. Veliki poduzetnici zapošljavali su 264.604 zaposlenih i ostvarili ukupne prihode od 370,4 milijarde kuna. Oni s najvećom dobiti u 2021. godini bili su INA d.d., HEP d.d. i PLIVA HRVATSKA d.o.o. Najvišu prosječnu mjesečnu neto plaću zaposlenima obračunali su veliki poduzetnici u iznosu od 7.816 kuna, što je bilo 23,1% više od prosjeka na razini Republike Hrvatske. (FINA, 2021)

Osnivanje i upravljanje poduzećem kao pravne osobe regulirano je odredbama Zakona o trgovačkim društvima (ZTD). Prema članku 4 Zakona o računovodstvu (ZOR) (NN 120/16) poduzetnici su:

- trgovačka društva i trgovci pojedinci određeni propisima kojima se uređuju trgovačka društva

- svaka pravna i fizička osoba koja je obveznik poreza na dobit određena propisima kojima se uređuju porezi, osim odredbi kojima se uređuje konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, revizija godišnjih financijskih izvještaja, godišnje izvješće i javna objava. (ZOR NN 120/16)

Članak 5 istog Zakona razvrstava poduzetnike na:

- mikro,
- male,
- srednje i
- velike (ZOR NN 120/16)

U kojoj skupini će se poduzetnik nalaziti ovisi o pokazateljima koji su utvrđeni na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Poduzetnici se razvrstavaju na temelju iznosa ukupne aktive, iznosa prihoda i prosječnog broja radnika tijekom poslovne godine. (ZOR NN 120/16)

Veliki poduzetnici su poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri sljedeća uvjeta:

- ukupna aktiva 150.000.000,00 kuna
- prihod 300.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 250 radnika. (ZOR NN 120/16)

Osim njih, u velike poduzetnike spadaju i banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje i reosiguranje, *leasing*-društva, društva za upravljanje UCITS fondovima i alternativnim investicijskim fondovima, UCITS fondovi, alternativni investicijski fondovi, mirovinska društva koja upravljaju obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, dobrovoljni mirovinski fondovi, obvezni mirovinski fondovi te mirovinska osiguravajuća društva, društva za dokup mirovine, faktoring-društva, investicijska društva, burze, operateri MTP-a, središnja klirinška depozitarna društva, operateri središnjeg registra, operateri sustava poravnanja i/ili namire i operateri Fonda za zaštitu ulagatelja. (ZOR NN 120/16)

2.1. Poduzetništvo u Hrvatskoj

Podaci Državnog zavoda za statistiku o strukturi poslovnih subjekata prema djelatnostima (DZS, 2022) prema Nacionalnoj klasifikaciji poduzeća pokazuju sljedeće:

- Više od polovice registriranih i aktivnih subjekata zastupljeno je u četirima područjima djelatnosti: Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla, Prerađivačka industrija, Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, te Ostale uslužne djelatnosti.
- Udio profitnih subjekata u ukupnim aktivnim poslovnim subjektima iznosi 80,3%. Osim prve tri djelatnosti gore navedene, najprofitabilnije su još Građevinarstvo te Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.
- Udio neprofitnih aktivnih subjekata jest 19,7% a polovica ih se nalazi u djelatnosti Ostale uslužne djelatnosti. Druga polovica raspoređena je na djelatnosti Umjetnost, zabava i rekreacija, Obrazovanje, Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje. (NKD, 2007)

Struktura aktivnih pravnih osoba prema oblicima vlasništva pokazuje da je privatno vlasništvo s udjelom od 79,1% subjekata najčešći oblik. Subjekti u privatnom vlasništvu najzastupljeniji su u uslužnim i proizvodnim djelatnostima. Dalje, prema oblicima vlasništva u državnom je vlasništvu 0,8% subjekata, u mješovitom vlasništvu 0,4% subjekata, u zadružnom vlasništvu 0,5% subjekata, a za 19,2% pravnih osoba vlasništvo se ne prati. (DZS, 2022)

Što se tiče zapošljavanja, 51,2% subjekata zapošljava 1-9 osoba dok ih je 38,6% bez zaposlenih. Samo 0,4% udjela imaju subjekti s više od 250 zaposlenih. U strukturi trgovačkih društava prema pravno ustrojbenim oblicima prevladava oblik društava s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) s udjelom od 71,9%. Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću (j.d.o.o.) prema brojnosti je drugi oblik s 26,9% registriranih subjekata. (DZS, 2022)

Pogledaju li se podaci o teritorijalnoj raspoređenosti poslovnih subjekata na županijskoj razini, oni pokazuju da je nešto manje od jedne trećine ukupno registriranih poslovnih subjekata smješteno u Gradu Zagrebu. Na drugom mjestu po brojnosti registriranih pravnih i fizičkih osoba je Splitsko-dalmatinska županija s udjelom od 10,5%. (DZS, 2022)

Najveći pokretač gospodarstva svake zemlje je malo i srednje poduzetništvo. U Republici Hrvatskoj poduzetničkih ideja ima, ali su nekad teško ostvarive. Skansi navodi kako je

poduzetništvo u Republici Hrvatskoj opterećeno administrativnim preprekama, nedostatkom obrazovnih programa za poduzetništvo, lošom Vladinom politikom naspram poduzetništva, velikim regionalnim razlikama u poduzetničkim aktivnostima i drugim problemima i preprekama. (Skansi, 2021)

Prema podacima koje pruža Državni zavod za statistiku, vidljivo je da su se poduzetnici najviše usredotočili na trgovinu na veliko i malo, poslovanje nekretninama, prerađivačku industriju te građevinarstvo od čega je najproduktivniji sektor trgovina na veliko i malo. (DZS, 2022)

Mirt donosi popis institucija koje su poduzetnicima u Hrvatskoj na raspolaganju:

- Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta,
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije – HAMAG BICRO,
- Hrvatska banka za obnovu i razvoj - HABOR,
- Europski fond za regionalni razvoj,
- Hrvatska gospodarska komora - HGK,
- Hrvatska obrtnička komora - HOK,
- Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva – CEPOR. (Mirt, 2018)

Puljić je provela istraživanje između poduzetnika i njihovo mišljenje o poduzetničkim strategijama. Pomoću intervjua analizirana su poslovanja sedam poduzeća koja posluju u Republici Hrvatskoj. Jedan od glavnih problema kojeg su poduzetnici istaknuli jest birokracija, odnosno neučinkovitost administracije. Česte promjene zakona imaju utjecaj na poslovanje, a nelojalnu konkurenciju stvara rad na crno njihovih kolega poduzetnika. Neki su ulazak u Europsku uniju iskoristili kako bi proširili poslovanje i iskoristili fondove EU, dok na druge ulazak nije utjecao. Svi poduzetnici smatraju da je većina institucija zaduženih za poticaje neučinkovita i neupoznata s važećim zakonima koji uređuju poslovanje u Republici Hrvatskoj. (Puljić, 2016)

2.2. Financijske bilance velikog poduzetništva

Računovodstvo prikuplja i obrađuje podatke financijske prirode, te iste prezentira zainteresiranim korisnicima. Financijski izvještaji pružaju informacije bitne za analizu poslovanja i proces odlučivanja jer prikazuju vrijednost imovine odnosno rezultat poslovanja poduzeća. (Fantov, 2017)

Zakon o računovodstvu (NN 78/15) definira kako su poduzetnici dužni sastavljati godišnje financijske izvještaje koje čine:

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje (ZOR NN 78/15)

Financijski izvještaji moraju na transparentan i istinit način prikazivati vrijednost imovine, obaveza, kapitala, te prihoda i rashoda. Rashodi se dijele na tri skupine: poslovni, rashodi financiranja te izvanredni rashodi, dok prihodi predstavljaju povećanje imovine ili smanjenje obveza. (Jukić, 2021)

Određenim zakonima i načelima definiraju se pravila prikaza podataka u sustavu računovodstva. Zakonom o računovodstvu (ZOR) iz srpnja 2015. godine provedeno je usklađenje sa smjericama računovodstvene Direktive Europske unije te on predstavlja najvažniji zakonski propis kojim je definirano područje računovodstva poduzetnika. Njime se uređuje primjena standarda financijskog izvještavanja, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, godišnji financijski izvještaji i drugo. Obveznici primjene ZOR-a dužni su voditi poslovne knjige po načelu dvojnog knjigovodstva i sastavljati financijske izvještaje. (Fantov, 2017)

Sa Zakonom o računovodstvu počeli su se primjenjivati Međunarodni računovodstveni standardi (MRS), odnosno pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji računovodstvenih stavki poslovnih subjekata. S obzirom na učestale promjene u okruženju, standardi se kontinuirano mijenjaju. Godine 2001. MRS-evi su nadopunjeni Međunarodnim standardima

financijskog izvještavanja (MSFI). Oni se u Republici Hrvatskoj primjenjuju od 2007. godine. (Fantov, 2017)

Svi veliki poduzetnici obveznici su primjene MRS-a i MSFI-a, dok su mikro, mali i srednji poduzetnici te poduzeća koja ne kotiraju na organiziranim tržištima dužni primjenjivati Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (HSFI). To su računovodstvena načela i pravila koja se provode kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Standardi još pomažu revizorima prilikom formiranja mišljenja jesu li financijski izvještaji u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja te pomažu korisnicima financijskih izvještaja pri tumačenju podataka i informacija koje su sadržane u financijskim izvještajima. (Fantov, 2017)

Prilikom sastavljanja temeljnih financijskih izvještaja, računovodstvene politike koje su poduzećima na raspolaganju dozvoljavaju izbor onih metoda za koje menadžment procjenjuje da će istinito i fer prikazati podatke. One obuhvaćaju načela, pravila i postupke koje je poduzeće odlučilo primjenjivati za potrebe sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. Bitno je naglasiti kako različite računovodstvene metode različito utječu na poslovni i porezni rezultat poduzeća. (Fantov, 2017)

Bilancom iskazujemo financijski položaj i njegove promjene unutar poduzeća. To je stanje imovine, obaveza i kapitala na određeni dan, odnosno aktiva i pasiva poduzeća. Imovina poduzeća koju čine kapital i obveze je aktiva, dok su izvori kojima je ta imovina pribavljena pasiva. Računovodstvenu politiku poduzeća moguće je promatrati sa prihodovne i rashodovne strane. Ako poduzeće ima veće prihode od rashoda onda je ostvarilo dobit, a ako su rashodi veći, onda poduzeće ostvaruje gubitak. (Fantov, 2017)

2.3. Porez na dobit

Računovodstveni standardi propisuju da financijski izvještaji trebaju prikazivati realne informacije o poslovanju poduzeća. Pri evidenciji poslovnih događaja u računovodstvu primjenjuje se načelo nastanka događaja. To načelo podrazumijeva da se učinci transakcija priznaju onda kada su nastali, a ne kada je ostvaren primitak ili izdatak novca ili njegovoga ekvivalenta. Obveznici poreza na dobit su sve pravne i fizičke osobe koje pri evidenciji poslovnih događaja u računovodstvu primjenjuju upravo to načelo nastanka događaja. (Matić, 2018)

Republika Hrvatska definira sljedeće porezne obveznike koji su dužni plaćati porez na dobit:

1. Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi
2. Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident)
3. Fizička osoba koja utvrđuje dohodak na način propisan za samostalne djelatnosti prema propisima o oporezivanju dohotka ili koja počinje obavljati takvu samostalnu djelatnost ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak
4. Fizička osoba iz točke 3. ako u prethodnom poreznom razdoblju ostvari ukupni primitak veći od 995.421,06 eura (7.500.000,00 kuna)
5. Iznimno, tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave, Hrvatska narodna banka, državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije, ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost, a neoporezivanje te djelatnosti bi dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, obveznici su poreza na dobit za tu djelatnost
6. Svaki onaj poduzetnik ili njegov pravni sljednik koji se ne ubraja u poduzetnike nabrojane u točkama od 1.-5., a koji nije obveznik poreza na dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka i čija se dobit ne oporezuje drugdje. (Porezna uprava, 2020)

Zakon o porezu na dobit (NN 148/13) propisuje kako je porezna osnovica računovodstvena dobit, koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima, kao razlika prihoda i rashoda uvećana i umanjena prema odredbama navedenog Zakona. Do razlike u računovodstvenoj i poreznoj osnovici poreza na dobit dolazi jer se neki prihodi ne uključuju, a neki rashodi se ne priznaju pri utvrđivanju porezne osnovice. Iz tog razloga može doći do toga da je poduzeće ostvarilo računovodstvenu dobit, a u porezne svrhe gubitak. (Zakon o porezu na dobit, 2013)

Razlike u приходima i rashodima mogu biti privremenog ili stalnog karaktera. Privremene razlike nastaju kada se prihodi ili troškovi prema poreznim propisima priznaju u jednome

razdoblju, a prema računovodstvenim u drugome razdoblju. Posljedica toga je nastanak odgođene porezne obveze. Dakle privremene razlike su razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njihove porezne osnovice, a mogu biti oporezive i odbitne. Oporezive imaju za posljedicu oporezivu dobit ili gubitak u budućim razdobljima kada obveza bude podmirena ili knjigovodstvena vrijednost imovine nadoknađena. Odbitne razlike imaju za posljedicu iznose koji se mogu odbiti pri određivanju oporezive dobiti ili gubitka u budućim razdobljima kada imovina bude nadoknađena ili obveza podmirena. (Dražić Lutilsky et al., 2014)

Dražić Lutilsky et al. navode kako, s obzirom na propise Zakona o porezu na dobit, privremene razlike u financijskim izvještajima u Hrvatskoj mogu nastati temeljem rashoda od:

- amortizacije dugotrajne imovine
- vrijednosnog usklađenja potraživanja od kupaca
- vrijednosnog usklađenja zaliha
- vrijednosnog usklađenja financijske imovine
- rezerviranja. (Dražić Lutilsky et al., 2014)

U smislu poreza na dobit, trošak amortizacije predstavlja privremenu razliku koja nastaje zbog različitog iskazivanja amortizacije u porezne i računovodstvene svrhe odnosno zbog korištenja stopa amortizacije iznad porezno dopustivih stopa. U ovom slučaju amortizacija se obračunava sporije od računovodstvene amortizacije te nastaje ta privremena razlika koja predstavlja, odnosno evidentira se, kao odgođena porezna imovina. Tada poduzeće plaća više poreza na dobit nego što proizlazi iz računovodstvene dobiti. Ako se amortizacija obračuna po stopi nižoj od porezno dopustive, onda ona predstavlja porezno priznati rashod i tada ne nastaju privremene razlike. (Dražić Lutilsky et al., 2014)

2.4. Dugotrajna imovina

Imovina predstavlja resurse kojima neko poduzeće raspolaže. Narodne novine (NN 86/15) definiraju imovinu kao resurs “koji kontrolira poduzetnik kao posljedicu prošlih događaja, i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi poduzetniku.” U to spadaju oprema, objekti, robne zalihe, energija, novac....., ukratko sve što ima mjerljivu vrijednost i u vlasništvu

je poduzeća. Bez dugotrajne materijalne imovine gotovo nije moguće obavljati neku djelatnost. Ona može ali i ne mora biti u vlasništvu poduzeća, jer se može koristiti u najmu ili zakupu. (NN 86/15)

Dugotrajna imovina ima važan udio u ukupnim resursima kojima poduzeće raspolaže. Njeno osnovno obilježje je upravo dugotrajnost, što znači da duže vrijeme traje u tom obliku. Po definiciji koristi se dulje od jedne godine, odnosno ne potroši se u jednom proizvodnom ili poslovnom procesu, nego svoju vrijednost prenosi na sljedeći proces. (Fantov, 2017)

U dugotrajnu imovinu spadaju materijalni oblici i razna prava:

- zemljišta,
- zgrade,
- oprema,
- postrojenja,
- pokretna imovina,
- licencije,
- patenti,
- potraživanja i drugo (Fantov, 2017)

Osnovno obilježje dugotrajne imovine je to da ona nije namijenjena prodaji već korištenju u poslovnom procesu. Za dugotrajnu imovinu se očekuje da će se potrošiti odnosno pretvoriti u novac u razdoblju dužem od jedne godine ili u razdoblju koje je duže od trajanja poslovnog ciklusa, dakle svoju će vrijednost postupno prenijeti na nove učinke. U kojem će se razdoblju ta vrijednost raspodijeliti ovisit će o računovodstvenoj politici amortizacije koju poduzeće implementira. I nakon što je otpisana, dugotrajna se imovina zadržava u evidenciji do trenutka prodaje, darovanja, otuđenja ili uništenja. (Fantov, 2017)

Ako određena imovina koju je neko poduzeće nabavilo ne zadovoljava uvjete propisane Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja, tada se nastali izdatak za nju priznaje kao obični rashod a ne kao nabava nematerijalne imovine, dakle ona ne podliježe amortizaciji. (Matić, 2017)

Stjecanje dugotrajne imovine može se podijeliti na interno i eksterno. Do internog stjecanja imovine može se doći ako primjerice poduzeće sagradi skladište koje će potom iznajmljivati nekom drugom i tako ostvarivati prihode. Neki oblici interno razvijene nematerijalne imovine

(npr. zaštitni znak) ne mogu se evidentirati kao dugotrajna nematerijalna imovina jer im se ne može procijeniti vrijednost. Dugotrajna imovina eksterno se stječe kupnjom na tržištu, financijskim leasingom, donacijom ili razmjenom. (Piličić, 2021)

Dugotrajna imovina podijeljena je na:

- nematerijalnu imovinu,
- materijalnu imovinu,
- dugotrajnu financijsku imovinu i
- dugotrajna potraživanja. (Jukić, 2021)

U nastavku će svaka od navedenih skupina biti ukratko objašnjena.

2.4.1. Dugotrajna nematerijalna imovina

Narodne novine definiraju nematerijalnu imovinu kao nemonetarnu imovinu bez fizičkih obilježja što znači da ona nema oblik, ne postoji fizički i nije opipljiva. Predstavlja dugotrajna ulaganja ili prava koja imaju određenu vrijednost i od kojih poduzeće ima zaradu. (NN 86/15)

Nematerijalna imovina obuhvaća:

- izdatke za razvoj,
- patente, licencije, koncesije,
- zaštitne znakove,
- software,
- dozvole za ribarenje,
- franšize i ostala prava,
- goodwill,
- predujmove za nematerijalnu imovinu i ostalo (Matić, 2017)

Specifičnost nematerijalne imovine je ta što nju poduzeće može steći samostalnom kupnjom ili kupnjom pomoću državnih potpora, razmjenom, u procesu poslovnog spajanja ili je može interno razvijati. (Matić, 2017)

Pojedine vrste nematerijalne imovine mogu se priznati kao stavke aktive u bilanci jedino ako su stečene od drugih. Kao nematerijalna imovina ne može se priznati interno dobiveni goodwill, zaštitni znak, popis kupaca, marketinška prava i slično upravo zato jer su oni razvijeni unutar poduzeća. (Matić, 2017)

Računovodstveno postupanje s nematerijalnom imovinom uređeno je Međunarodnim računovodstvenim standardom 38 - Nematerijalna imovina. Njega su obvezna primjenjivati trgovačka društva koja su razvrstana u velika ili čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi te društva koja podliježu nadzoru mjerodavnih institucija financijskog sektora. (Čović, 2015)

Čović navodi kako dugotrajnu nematerijalnu imovinu poduzeće može stjecati na više načina:

- Zasebno, kupovinom na tržištu
- kao dio poslovnih spajanja
- pomoću državnih potpora
- razmjenom imovine
- interno. (Čović, 2015)

Uobičajeno je da se svi troškovi u svezi sa stjecanjem ili internim razvijanjem nematerijalne imovine proknjiže na kontu „nematerijalna ulaganja u pripremi“, a potom, kad se ta imovina stavi u funkciju, prenese se na odgovarajući konto nematerijalne imovine. To se čini kako bi se odvojila nematerijalna imovina koja je u funkciji (na koju se obračunava amortizacija) od one koja još nije u funkciji (na koju se ne obračunava amortizacija). (Čović, 2015)

2.4.2. Dugotrajna materijalna imovina

Materijalna imovina podrazumijeva osnovna sredstva za rad i služi kako bi poduzeće moglo proizvesti proizvode i pružiti usluge. Glavna karakteristika joj je da ima fizički oblik i njeno očekivano korištenje je duže od godine dana te služi za obavljanje temeljne djelatnosti poduzeća. (Piličić, 2021)

Dugotrajna materijalna imovina definirana prema Narodnim novinama je imovina namijenjena za korištenje u proizvodnji ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u

administrativne svrhe. Ona je namijenjena neprekidnom korištenju u svrhu aktivnosti poduzeća, može biti u njegovom vlasništvu ali i u najmu ili zakupu. (NN 86/15)

U dugotrajnu materijalnu imovinu spadaju:

- zemljišta i šume,
- građevinski objekti,
- postrojenja, strojevi i oprema,
- alat, pogonski inventar, pokućstvo, transportna sredstva,
- stambene zgrade i stanovi,
- predujmovi za dugotrajnu materijalnu imovinu,
- dugotrajna materijalna imovina u pripremi. (Čović, 2015)

Kod velikih poduzetnika materijalna imovina čini značajan dio vrijednosti ukupne imovine pa je i računovodstveno postupanje s njom od posebne važnosti. Niz transakcija, na primjer nabava, razmjena, donacija, povlačenje iz upotrebe i otuđenje, svi ti poslovni događaji trebaju biti evidentirani u knjizi inventara, analitičkog knjigovodstva materijalne imovine i glavne knjige. (Matić, 2017)

2.4.3. Dugotrajna financijska imovina

U dugotrajnu financijsku imovinu spadaju financijska ulaganja uložena na razdoblje duže od godinu dana s ciljem ostvarivanja dobiti. Računovodstveni standardi koji obrađuju ovu tematiku su sljedeći:

- MRS 32 - Financijski instrumenti: prezentiranje,
- MRS 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje,
- HSFI 9 – Financijska imovina i
- MSFI 7 – Financijski instrumenti: objavljivanje. (Pecikozić, 2019)

Kako bi se evidentirala dugotrajna financijska imovina, potrebno je da je istoj moguće pouzdano procijeniti vrijednost te mora biti vjerojatno da će poduzeće na temelju ovog tipa imovine ostvarivati buduće ekonomske koristi. (Piličić, 2021)

Piličić u skupinu dugotrajne financijske imovine ubraja:

- Udjele ili dionice u povezanim poduzećima;
- Zajmove povezanim poduzećima;
- Sudjelujuće interese;
- Investicije u vrijednosne papire, vlasničke i dužničke;
- Dane zajmove, depozite i kaucije;
- Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela te
- Ostalu dugotrajnu financijsku imovinu. (Piličić, 2021)

Ovo je dakle vrsta dugotrajne imovine koja nije namijenjena prodaji u kratkom roku, a na temelju koje poduzetnik ostvaruje koristi u obliku kamate ili dividendi.

2.4.4. Dugotrajna potraživanja

Dugotrajna potraživanja nastaju kao posljedica prodaje proizvoda, roba i usluga na kredit, odnosno s odgodom plaćanja duljom od godine dana. Potraživanja primjerice mogu biti od kupaca i povezanih društava. (Piličić, 2021)

Potraživanje nastaje temeljen potpisanog ugovora ili izdanog računa. Poželjnija je situacija za poduzeće da su potraživanja ovakvog tipa kratkoročna jer dugoročna povećavaju aktivu poduzeća a naplata nije uvijek izvjesna. (Piličić, 2021)

Za zaključiti poglavlje o dugotrajnoj imovini, važno je istaknuti još kako su svi poduzetnici jednom godišnje dužni provesti popis imovine, takozvanu inventuru. Provođi se po završetku poslovne godine a temelj je za obračun amortizacije dugotrajne imovine jer se njime utvrđuje stvarno stanje koje se uspoređuje sa stanjem u poslovnim knjigama. Imenovana komisija koja provodi popis dužna je sastaviti izvještaj o obavljenom popisu. Popisne liste imovine smatraju se knjigovodstvenim ispravama i čine temelj za daljnje postupanje. Ako se utvrdi manjak, potrebno je ustanoviti čija je to odgovornost, a potom je manjak potrebno računovodstveno evidentirati kako bi se izjednačilo računovodstveno i stvarno stanje. (Piličić, 2021)

3. AMORTIZACIJA

Poslovna politika svakog poduzeća su dugoročni ciljevi i aktivnosti koje se provode kako bi se do njih došlo. Menadžment poduzima mjere koje će u najkraćem roku dovesti do željenih rezultata, poštujući pozitivne zakonske propise. Definiranim računovodstvenim standardima i zakonskim propisima sastavljaju se financijski izvještaji koji su glavni pokazatelji poslovnog rezultata. (Fantov, 2017)

Na konačni rezultat, između ostalog, mogu utjecati i različite metode obračuna amortizacije. Amortizacija se obračunava na svu dugotrajnu nematerijalnu i materijalnu imovinu. Dugotrajna po definiciji znači da je namijenjena korištenju u dužem vremenskom razdoblju, odnosno godinu dana ili duže. Ona se u poslovnom procesu, tokom korištenja, troši i postupno prenosi svoju vrijednost na novoproduktivne učinke te podliježe postupku amortizacije. (Fantov, 2017)

3.1. Pojam amortizacije

Poduzeću je za poslovanje nužna različita kratkotrajna i dugotrajna imovina. Sva imovina ima svoj vijek trajanja, odnosno s vremenom se troši. Trošenje se ne događa u jednom proizvodnom procesu nego postupno. (Kubik & Stojanović, 2020)

Kratkotrajna imovina se u poslovnom procesu utroši jednokratno i prenosi odjednom cjelokupnu svoju vrijednost na novi proizvod. Za razliku od nje, dugotrajna imovina se troši postepeno i prenosi svoju vrijednost na proizvode tijekom duljeg vremenskog razdoblja. To postupno trošenje ili ekonomsko zastarijevanje s vremenom smanjuje njenu proizvodnu i uporabnu vrijednost koja se prenosi se na novoproduktivne proizvode. (Kubik & Stojanović, 2020)

Amortizacija predstavlja raspored troškova nabave dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine u očekivanom vijeku upotrebe te imovine, dakle postupno trošenje tijekom njezina vijeka uporabe. Amortizacijom se nadoknađuje postupno smanjenje iskoristivosti te imovine. (Matić, 2017)

Jukić navodi kako pojam amortizacije ima više značenja:

- Trošak proizvodnje: dio vrijednosti imovine koji je prenesen na dobivene proizvode tokom jednog procesa proizvodnje
- Ispravak odnosno otpis vrijednosti: smanjivanje vrijednosti imovine kao rezultat njena trošenja ili zbog zastarijevanja
- Financiranje zamjene dotrajalih i kupnje novih sredstava za rad: stvaranjem novih proizvoda i usluga pribavljaju se sredstva za kupnju novih sredstava za rad (Jukić, 2021)

Značaj obračuna amortizacije je prikazati smanjenje vrijednosti i trošenja sredstava. Amortizacijom se trošak nabave dugotrajne imovine raspoređuje na buduća razdoblja, odnosno prema procijenjenom vijeku njena trajanja. (Jukić, 2021)

Obračun amortizacije mora se provoditi za svu materijalnu i nematerijalnu imovinu čiji je vijek uporabe duži od godinu dana. Tu imovinu poduzeće koristi za proizvodnju, prodaju, skladištenje i distribuciju roba i usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe. Amortizacijska stopa ovisi o vijeku upotrebe. Ako je vijek upotrebe manji, onda je stopa amortizacije veća, i obrnuto. Dugotrajna imovina se amortizira tijekom procijenjenog vijeka trajanja, odnosno za razdoblje u kojemu se očekuje upotreba sredstva koje poduzeće amortizira. (Jukić, 2021)

Dražić et al. navode imovinu koja ne podliježe amortizaciji prema Zakonu o porezu na dobit (NN, 148/13.) i HSFI-ima (NN, 30/08.) i MSFI-ima (NN, 140/06.):

- zemljište – poljoprivredno i građevinsko
- šume i druga obnovljiva prirodna bogatstva
- financijska imovina
- spomenici kulture
- umjetnička djela
- izdaci za istraživanje
- izdaci za razvoj
- materijalna sredstva u pripremi, investicije u tijeku
- predujmovi dani za nabavu dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- osnivački izdaci - predstavljaju trošak razdoblja u kojemu su nastali
- imovina koja je u cijelosti amortizirana – knjigovodstvena vrijednost je nula

- goodwill
- imovina s kojom se više ne posluje i nekretnine, postrojenja i oprema koje se drže za prodaju i
 - nekretnine u najmovnim aktivnostima. (Dražić et al., 2014)

Sva dugotrajna imovina razvrstava se u skupine i podskupine te se amortizacija obračunava za svaku pojedinačnu stavku dugotrajne imovine. Prilikom računanja amortizacije procjenjuje se vijek i intenzitet uporabe, očekivano fizičko trošenje i tehničko zastarijevanje te se prema tome određuju godišnje amortizacijske stope. (Jukić, 2021)

Proces obračuna amortizacije dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine kreće u onom trenutku kada je imovina stavljena u upotrebu. Obračun prestaje tek kada se ispravak vrijednosti izjednači s troškom nabave, a ne kada se sredstva prestanu koristiti. Jednako tako, poduzetnici trebaju amortizirati sredstva koja nisu u uporabi, ali su spremna za uporabu. Amortizacija prestaje kada su sredstva u potpunosti amortizirana. Amortizacija se razlikuje od drugih rashoda zbog toga što ne ovisi o novčanim isplatama u trenutku kad je rashod evidentiran pa se zato naziva i nenovčani rashod. (Jukić, 2021)

Miljak et al. navode čimbenike koji utječu na amortizaciju, a na koje poduzeće treba obratiti pažnju:

- osnovica za obračun amortizacije,
- metode amortizacije,
- stope amortizacije i
- obračun amortizacije po predmetu. (Miljak et al., 2012)

Što se tiče računovodstvene evidencije, uprava poduzeća donosi odluku o računovodstvenoj politici amortizacije, odnosno o metodi vrednovanja dugotrajne materijalne imovine. U bilanci se materijalna imovina prikazuje po svojoj knjigovodstvenoj vrijednosti koju predstavlja trošak nabave umanjen za akumuliranu amortizaciju. (Miljak et al., 2012)

Važno je što realnije odrediti trošak amortizacije jer nakon isteka predviđenog vijeka trajanja dugotrajne imovine, trebalo bi biti osigurano dovoljno novčanih sredstava da se izvrši zamjena te dotrajale dugotrajne imovine i da se proizvodni i poslovni proces može nesmetano nastaviti. (Miljak et al., 2012)

3.2. Računovodstvene politike amortizacije

S materijalnom imovinom tijekom godina upotrebe događaju se razne stvari: ona se može prodati, može biti donirana, razmijenjena za neko drugo dobro, trošena, povučena iz upotrebe i ukradena. Svi ovi događaji evidentiraju se kroz računovodstvo. (Matić, 2017)

Fantov navodi kako amortizacija predstavlja obračun trošenja dugotrajne imovine, odnosno postupak kojim se vrijednost dugotrajne imovine raspoređuje (prenosi na rashode) unutar procijenjenog vijeka uporabe. S obzirom na značajni udio dugotrajne imovine u resursima poduzeća, i njenu vrijednost, računovodstveno postupanje s njom iznimno je važno. (Fantov, 2017)

Imovina je u bilanci podijeljena na dugotrajnu i kratkotrajnu. Dugotrajna materijalna imovina izravno je povezana s troškom amortizacije te se njena vrijednost u bilanci prikazuje kao neto vrijednost, dakle već umanjena za ispravak vrijednosti prema obračunu amortizacije. U pasivi će se pak utjecaj amortizacije odražavati na vrijednosti kapitala poduzeća s obzirom na to da je on sinonim za neto imovinu. (Skendrović & Hopp, 2014)

U knjigovodstvu, amortizacija se knjiži dugovno na trošak i potražno na korektivni konto akumulirane amortizacije. Bilancom i računom dobiti i gubitka se može manipulirati korištenjem različitih metoda amortizacije. Veći amortizacijski iznos prikazan je kao veći trošak, što posljedično prikazuje veće rashode i dovodi do manje dobiti i manje obveze plaćanja poreza. (Jukić, 2021)

Kako bi proces obračuna amortizacije bio jedinstven za sve poslovne subjekte, potreban je usklađen regulatorni nacionalni i međunarodni okvir. Financijskim računovodstvenim standardima definirano je kako se utvrđuje knjigovodstvena vrijednost prilikom nabave i kako se amortizacija obračunava. S obzirom da je amortizacija specifičan trošak, ona se određuje temeljem različitih računovodstvenih metoda obračuna kojima je cilj što točnije rasporediti amortizacijske iznose na obračunska razdoblja. (Fantov, 2017)

Veliki poduzetnici koriste Međunarodni standard financijskog izvještavanja MRS i MSFI koji postavljaju okvir za obračun amortizacije imovine. Fantov navodi te standarde:

- HSFI 6 - Dugotrajna materijalna imovina,
- HSFI 5 - Dugotrajna nematerijalna imovina,

- HSFI 7 - Ulaganja u nekretnine
- MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema,
- MRS 17 - Najmovi,
- MRS 36 - Umanjenje imovine,
- MRS 38 - Nematerijalna imovina i
- MSFI 3 - Poslovna spajanja. (Fantov, 2017)

Osim navedenog, računovodstvene procedure dugotrajne materijalne imovine i amortizacije uređuje Zakon o računovodstvu i računovodstveni standardi dok poreznu regulativu uređuje Zakon i Pravilnik o porezu na dobit. Navedenim zakonodavnim okvirima određuje se postupanje s dugotrajnom materijalnom imovinom te dopuštene metode obračuna amortizacije i amortizacijske stope. (Fantov, 2017)

Članak 12. Zakona o porezu na dobit definira kako se amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine priznaje pravnim i fizičkim osobama (dohodašima) kao rashod u svoti obračunanoj na trošak nabave po linearnoj metodi primjenom godišnjih amortizacijskih stopa. (Zakon o porezu na dobit, 2013)

Amortizacija se obračunava pojedinačno na dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu u šta spadaju stvari i prava čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 464,53 eura i vijek trajanja dulji od godinu dana. Stvari čija je nabavna vrijednost manja od 464,53 eura u knjigovodstvu se vode kao sitni inventar ili se knjiže na trošak. (Zakon o porezu na dobit, 2013)

Zakon o porezu na dobit, članak 12, podstavak 5 definira godišnje amortizacijske stope koje se utvrđuju prema amortizacijskom vijeku za svrhe oporezivanja za pojedine grupe dugotrajne imovine prema sljedećim stopama:

Tablica 1. Godišnje amortizacijske stope definirane u Zakonu o porezu na dobit

Računska skupina	Grupe dugotrajne imovine	Vijek trajanja (godine)	Godišnja amort. stopa	Podvostručna amort. stopa
01	Nematerijalna imovina - patenti, licencije, koncesije, izdatci za razvoj, zaštitni znak, know-how i ostala slična prava	4	25 %	50 %
	Računalni programi	2	50 %	100 %
02	Materijalna imovina – nekretnine - poslovne zgrade, uredi i lokali	20	5 %	10 %

	<ul style="list-style-type: none"> - tvorničke zgrade, radionice i hale - zgrade trgovina, hotela, motela, restorana i ugostiteljskih objekata - skladišta, silosi, nadstrešnice, garaže, staklenici, sušionice, hladnjače - montažne zgrade, barake, mostovi i slične drvene konstrukcije - ograde (betonske, kamene, metalne i sl.), izlozi, potporni zidovi, brane - putovi, mostovi, parkirališta, staze, rampe, nadvožnjaci te druge betonske ili metalne konstrukcije - cjevovodi, vodospremnici, utvrđene obale, kanali, kanalizacija, dalekovodi - sportski objekti, žičare, sportski tereni, montažne sportske dvorane - objekti poljoprivrede - ostali nespomenuti građevinski objekti 			
03	<p>Postrojenja</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehnička postrojenja, uređaji, pogonski motori, platforme i sl. - strojevi i alati u svezi sa strojevima u pogonima i radionicama za obradu i preradu - energetska postrojenja - rashladna postrojenja - pokretna postrojenja (dizala, pokretne stepenice, pokretne trake i sl.) - mlinska i separatorska postrojenja - postrojenja za pakiranje, ambalažu i sl. - brodska postrojenja - ostala postrojenja <p>Oprema</p> <ul style="list-style-type: none"> - oprema trgovine (blagajne, rashladne vitrine i sl.) - oprema ugostiteljstva, hotela i sl. (aparati, štednjaci, hladnjaci i sl.) - oprema servisa (dizalice, ispitni uređaji, aparati i sl.) - oprema za graditeljstvo i montažu (kranovi, skele, oplata, dizalice, valjci i sl.) - oprema grijanja/hlađenja - oprema zaštite na radu i protupožarne zaštite - ostala oprema - uredska oprema (fotokopirni aparati, telefoni, telefaksi, blagajne, alarmi, klimatizacijski uređaji, televizori i sl.) <p>Alati, inventar i transportna imovina</p> <ul style="list-style-type: none"> - teretna i vučna vozila, tegljači i kamioni, cisterne i hladnjače - priključna transportna sredstva - teretna dostavna i kombi vozila - auto miješalice, auto crpke za beton, auto dizalice i sl. - autobusi - zrakoplovi - inventar trgovine (police, pregrade, pultovi) - ugostiteljsko i hotelsko pokućstvo i inventar - pogonski i skladišni inventar - alati, mjerni i kontrolni instrumenti - audio i video aparati, kamere, dronovi za snimanje, parkirne rampe i sl. 	4	25 %	50 %
03	<ul style="list-style-type: none"> - reklame, stupovi i sl. - inventar ustanova <p>Poljoprivredna oprema i mehanizacija</p> <ul style="list-style-type: none"> - traktori, kombajni, prikolice, kosilice i sl. - radni priključci (plugovi, beračice, freze, prskalnice, sabirače i sl.) - oprema za mljekarstvo, ribarstvo, vinogradarstvo, voćarstvo, maslinarstvo, stočarstvo, pčelarstvo, povrtlarstvo i sl. 	4	25 %	50 %
	<p>Računala, računalna oprema, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže</p>	2	50 %	100 %

	Osobni automobili	5	20 %	40 %
	Brodovi do 1000 BRT, jahte, jedrilice, ribarski čamci i slična plovila	10	10 %	20 %
	Brodovi veći od 1000 BRT	20	5 %	10 %
04	Biološka imovina – višegodišnji nasadi - voćnjaci, vinogradi, maslinici, plantaže drveća i sl.	10	10 %	20 %
	Biološka imovina – osnovno stado - goveda, konji, magarci, mule, svinje, ovce, koze, perad, ribe, pčelinja društva, stado divljači i ostale nespomenute životinje	5	20 %	40 %
05	Ulaganja u nekretnine – vrednovane po modelu troška nabave - građevine u najmovima – poslovne zgrade, stanovi, apartmani, kuće i sl.	20	5 %	10 %

Izvor: <https://www.rriif.hr/clanakfull-20771/>

Kako je vidljivo u Tablici 1. u zadnjem stupcu, godišnje stope amortizacije mogu se podvostručiti, odnosno mogu se primjenjivati dvostruke stope otpisa. Prema računovodstvenim standardima to se može učiniti ako postoje objektivne okolnosti za takav postupak. (Matić, 2018) U sljedećem podpoglavlju prikazati će se kakav utjecaj na poslovni rezultat ima korištenje tih maksimalnih stopa prema navedenom propisu.

Prilikom računanja amortizacije potrebno je prvo utvrditi osnovicu koju čini vrijednost sredstva, odnosno njegova nabavna vrijednost. Potom se utvrđuju njegov vijek korištenja i amortizacijske kvote odnosno godišnji iznosi amortizacije. Amortizacijske kvote tako će ovisiti o početnoj i završnoj vrijednosti imovine, dužini ekonomskog vijeka i obujmu korištenja. (Jukić, 2021)

Prilikom utvrđivanja vijeka uporabe imovine potrebno je u obzir uzeti više čimbenika: trajanje ovisi o količini vremena koje će se sredstvo koristiti i intenzitetu uporabe, o održavanju i brizi oko sredstva, njegovim tehničkim obilježjima. Moguće je da će se zbog poboljšanja u procesu proizvodnje to sredstvo smanjeno koristiti ili čak prestati koristiti. Imovina koja ima kraći vijek korištenja imat će veće iznose amortizacije a kod imovine koja ima duži vijek korištenja godišnja vrijednost amortizacije činit će manje vrijednosti. (Jukić, 2021)

Osnovna podjela metoda obračuna amortizacije je na vremensku i funkcionalnu. Kod vremenskog sustava polazna je pretpostavka da se imovina troši kroz vrijeme te se ta metoda zasniva na predviđenom vijeku korištenja imovine. (Skendrović & Hopp, 2014)

Ovisno o intenzitetu trošenja imovine, postoje tri osnovne skupine vremenskih metoda amortizacije koje propisuju računovodstveni standardi:

- linearna,
- degresivna i
- progresivna. (Skendrović & Hopp, 2014)

Linearnom (pravocrtnom) metodom, koja je i najjednostavnija, amortizacija se obračunava u istim iznosima tijekom čitavog korisnog vijeka trajanja. Dakle trošak amortizacije je isti svake godine a utvrđuje na sljedeći način (Fantov, 2017):

$$\text{Amortizacija (\%)} = \frac{100}{\text{Vijek upotrebe osnovnog sredstva}}$$

$$\text{Godišnji iznos amortizacije} = \text{Osnovica} \times \text{Amortizacija(\%)}$$

Ako, primjerice, računamo stopu amortizacije za građevinski objekt kojemu je vijek uporabe 20 godina, stopa amortizacije iznositi će 5%.

Degresivna metoda obračuna amortizacije polazi od pretpostavke da se imovina intenzivnije troši u prvim godinama upotrebe pa se tada ukalkuliraju veći iznosi amortizacije nego u kasnijim godinama. Posljedica je ta da se već u tijeku prve polovice korisnog vijeka trajanja otpiše najveći dio troškova nabave imovine dok je u zadnjoj godini vijeka upotrebe intenzitet korištenja sredstva najniži je pa je prema tome i iznos amortizacije najniži. (Fantov, 2017)

Za izračun amortizacije aritmetičkim oblikom degresivne metode koristi se sljedeća formula (Čović, 2015):

$$\text{Amortizacijska stopa} = \frac{v - (n - 1)}{v(v + 1)} / 2$$

gdje su:

- v = vijek trajanja imovine i
- n = godina za koju se obračunava amortizacija

Progresivna metoda amortizacije obrnuta je degresivnoj metodi, odnosno polazi od pretpostavke da je najveće korištenje imovine krajem njenog vijeka trajanja. Kod ove metode iznos godišnje amortizacije s godinama raste uslijed rasta amortizacijske stope iz godine u godinu. Ova metoda je malo zastupljena u praksi. Formula za izračun jednadžbe ove metode slična je jednadžbi degresivne, no u ovoj metodi se količnici jednadžbe oduzimaju dok se u degresivnoj metodi zbrajaju (Čović, 2015):

$$\% \text{ amortizacije za } i - \text{tu godinu} = \frac{1}{\Sigma n}$$

Za razliku od vremenskih sustava obračuna amortizacije, kod funkcionalne metode ne procjenjuje se vijek upotrebe sredstva, već količina učinaka koja se planira ostvariti tim sredstvom u njegovom amortizacijskom vijeku. Zato se ova metoda naziva i amortizacija po učinku a trošak amortizacije ovdje je varijabilni trošak. Prilikom korištenja ove metode za imovinu je potrebno procijeniti mogući učinak u određenom razdoblju, što nije uvijek moguće te se ova metoda stoga ne može primijeniti na sve oblike dugotrajne imovine. (Skendrović & Hopp, 2014)

Iznos amortizacije računa se tako da se u odnos stavi nabavna vrijednost sredstava s predviđenim učinkom ili planiranim brojem sati njihova rada (Čović, 2015):

$$\text{Iznos amortizacije} = \frac{\text{Nabavna vrijednost imovine}}{\text{Ukupni broj proizvoda}}$$

Poduzetniku su na raspolaganju različite metode amortizacije za sustavno raspoređivanje amortizirajućeg iznosa imovine tijekom njezina vijeka upotrebe. Na njemu je da izabere metodu koja će najobjektivnije odražavati očekivano iskorištenje ekonomskih koristi od imovine koja se amortizira, a odabrana metoda treba se primjenjivati konzistentno, osim ako se u međuvremenu ne promijene uvjeti koji određuju vijek trajanja. Metodu dakle krajem svake poslovne godine treba preispitati i promijeniti ako postoji promjena očekivanog okvira trošenja ekonomskih koristi te imovine. (Fantov, 2017)

Kriteriji za određivanje vijeka upotrebe i odabira metode obračuna amortizacije različiti su prema zakonskim propisima i prema računovodstvenim standardima. Što se tiče Zakona o porezu na dobit (NN 148/13), on je propisao da se u porezne svrhe priznaje amortizacija

obračunata samo po linearnoj metodi i to pojedinačno obračunata za svako osnovno sredstvo. Ako poduzeće koristi neku drugu metodu obračuna amortizacije u svom računovodstvu, ova zakonska regulativa nalaže potrebu duplog obračuna, jednog za računovodstvene a drugog za porezne potrebe. (Zakon o porezu na dobit, 2013)

Dražić et al. u svom su istraživanju analizirali upravo iskazivanje amortizacije u računovodstvu u hrvatskim poduzećima koja su obveznici poreza na dobit. Metodom slučajnog odabira 100 hrvatskih poduzeća je odabrano iz baze Registra poslovnih subjekata Hrvatske gospodarske komore. Od 100 poslanih anketnih upitnika prikupljen je uzorak od 72 ispravno ispunjena upitnika. Cilj istraživanja bio je prikazati u kojoj mjeri porezni propisi utječu na objektivno prikazivanje stanja imovine, obveza i kapitala u financijskim izvještajima. (Dražić et al., 2014)

Prikupljeni podaci su pokazali kako 52% malih i srednjih poduzeća obveznika poreza na dobit koristi mogućnost odgađanja plaćanja poreza na dobit primjenom udvostručenih, porezno dopustivih stopa amortizacije. Troškovi poduzeća na ovaj način su veći jer ih zakon vidi kao porezno priznat trošak, a osnovica za obračun poreza na dobit je manja. Nadalje, stopu amortizacije radi korekcije rezultata poslovanja mijenja 23% poduzeća što ukazuje na određene manipulacije u financijskim izvještajima. (Dražić et al., 2014)

S obzirom na dobivene podatke autori su ustanovili kako financijski izvještaji kod djela poduzeća nisu iskazani objektivno i ne prikazuju realan financijski položaj. Zaključuju kako bi zakonski propisi trebali biti prilagođeni pravilima struke i ići u smjeru smanjenja razlika između rezultata poslovanja utvrđenog temeljem zakonskih propisa s jedne strane i računovodstvenih standarda s druge. Na taj bi način financijski izvještaji objektivnije prikazivali stanje u poduzeću i osigurali kvalitetniju podlogu za donošenje poslovnih odluka. (Dražić et al., 2014)

3.3. Utjecaj amortizacije na financijski rezultat

Dugotrajna imovina se troši postepeno u dužem vremenskom intervalu, odnosno amortizira se. Što se tiče računovodstvene politike vezane za amortizaciju, Fantov navodi da se ona može regulirati na sljedeće načine:

- Postoji mogućnost izbora korisnog vijeka trajanja nekog sredstva
- Postoji mogućnost odabira različitih metoda amortizacije
- Postoji mogućnost izbora amortizacije prema određenom predmetu i to pojedinačno ili skupno. (Fantov, 2017)

Računovodstveni standardi navode da izbor metode amortizacije treba reflektirati okvir očekivanog trošenja budućih ekonomskih koristi imovine od strane poduzeća. Imajući to na umu, metodu amortizacije treba preispitivati barem na kraju svake poslovne godine i primjenjivati je s obzirom na promjene okvira trošenja budućih ekonomskih koristi imovine. U slučaju boljeg poslovanja imovina se više troši jer se više koristi. Primjerice, skladišta, dostavna vozila i računalna oprema više će se upotrebljavati. (Fantov, 2017)

Skendrović navodi da je kod procesa amortizacije nužno poštivati temeljno računovodstveno načelo sučeljavanja prema kojem se rashodi trebaju priznati u istom razdoblju kada i prihodi koji su te rashode uzrokovali. (Skendrović, 2014)

Istraživanje koje je Skendrović proveo na primjeru tvrtke Marbo produkt pokazalo je kako različite metode amortizacije daju različite iznose amortizacije u pojedinim godinama vijeka upotrebe. Ipak, gledajući dugoročno, brojke pokazuju kako je iznos amortizacije za cijeli vijek upotrebe imovine isti kod linearne, funkcionalne i degresivne metode. Izuzetak je degresivna metoda kod građevinskih objekata jer je njihov vijek upotrebe duži od promatranih 5 godina, a metoda zahtijeva veći intenzitet korištenja imovine na početku vijeka upotrebe. (Skendrović, 2014)

Navedeno istraživanje pokazuje kako bi društvo Marbo produkt korištenjem različitih metoda obračuna amortizacije na kraće periode moglo utjecati na visinu troškova amortizacije jer bi se primjenom različitih metoda moglo ostvarivati različit rezultat poslovanja u pojedinim godinama. Ipak, dugoročno ne bi moglo utjecati na visinu troškova amortizacije. Dakle utjecaj metode obračuna amortizacije na poslovni rezultat u kratkom roku je značajan dok dugoročno gledajući, taj utjecaj ne postoji. (Skendrović, 2014)

Kada su bilance aktive i pasive u pitanju, isto istraživanje pokazalo je kako različite metode obračuna amortizacije imaju značajan utjecaj na njihovu poziciju. Visina amortizacije u aktivu utječe na neto vrijednost dugotrajne materijalne imovine: ako je iznos amortizacije manji, vrijednost dugotrajne materijalne imovine je veća i obratno. Istovremeno, u pasivi bilance

mijenja se rezultat poslovne godine. Ako je iznos amortizacije manji, tada je rezultat poslovne godine veći i obratno. Dakle, povećanje amortizacije utječe na smanjenje vrijednosti dugotrajne materijalne imovine te na smanjenje rezultata poslovne godine. Ako je pak iznos amortizacije manji, tada je rezultat poslovne godine veći. (Skendrović, 2014)

U računu dobiti i gubitka amortizacija spada u rashode koji nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Utjecaj visine amortizacije u računu dobiti i gubitka odražavat će se kroz smanjenje ili povećanje poslovnih rashoda, a samim time i na poslovni rezultat poduzeća. Različite metode obračuna amortizacije imati će različit utjecaj na uspješnost jer će viši iznosi amortizacije povećati poslovne rashode i smanjiti rezultat poduzeća. (Skendrović, 2014)

Iz svega navedenog može se zaključiti da poduzeća koja imaju evidentirane značajne vrijednosti dugotrajne materijalne imovine mogu određenim metodama obračuna amortizacije značajno utjecati na poslovne rashode i rezultat poduzeća. Ipak, utjecaj metode amortizacije biti će samo kratkoročan jer kumulativno gledano iznos amortizacije isti pa dugoročno taj utjecaj ne postoji, već se dobit prenosi iz jednog razdoblja u drugo. (Skendrović, 2014)

Fantov donosi svoje istraživanje fiktivnog poduzeća koje je nabavilo stroj za proizvodnju kutija nabavne vrijednosti 100.000,00 kn s procijenjenim vijekom trajanja od 4 godine. Kod linearne, degresivne i progresivne metode stopa i iznos amortizacije različiti su kroz godine, ali na kraju vijeka trajanja stroja, uvijek se dolazi do iznosa od 100.000,00 kuna. Ipak, različite metode obračuna amortizacije imaju različite učinke na konačni financijski rezultat poslovanja poduzeća na kraju prvog obračunskog razdoblja, kako je vidljivo u Tablici 2. (Fantov, 2017)

Tablica 2. Različite metode amortizacije donose različite učinke na konačni financijski rezultat

Naziv	Linearna metoda obračuna amortizacije	Degresivna metoda obračuna amortizacije	Progresivna metoda obračuna amortizacije
1	2	3	4
Ukupni prihodi	200.000,00	200.000,00	200.000,00
Ukupni rashodi	125.000,00	140.000,00	110.000,00
1. Amortizacija	25.000,00	40.000,00	10.000,00
2. Ostali rashodi	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Dobit prije oporezivanja	75.000,00	60.000,00	90.000,00

Izvor: Fantov, P. (2017): Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj i uspješnost poslovanja u hotelijerskoj djelatnosti, Diplomski rad, Dostupno na:

<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:033575>,

Ako je iznos obračunate amortizacije veći, poduzeće će ostvariti manju dobit, a samim time imat će i manju obvezu poreza na dobit. Fantov zaključuje kako se menadžment poduzeća najčešće odlučuje za linearnu metodu obračuna amortizacije kako bi se troškovi ravnomjerno raspodijelili tijekom obračunskih razdoblja bez dodatnih opterećenja za poreznu osnovicu poreza na dobit. (Fantov, 2017)

Kao što je prethodno navedeno, godišnje stope amortizacije propisane su člankom 12. Zakona o porezu na dobit koji propisuje i podvostručene stope. Matić je dao primjer realnog prikaza rezultata te prikaz u slučaju korištenja maksimalnih stopa prema navedenim poreznim propisima i kako oni utječu na poslovni rezultat. U Tablici 3. prikazan je obračun amortizacije po normalnim stopama amortizacije, dok je u Tablici 4. prikazan obračun s podvostručenim stopama. (Matić, 2018)

Tablica 3. Obračun amortizacije prema propisanoj stopi

Inv.broj	Naziv	Datum nabave	Skupina	Stopa otpisa	Mjeseci	Knjigov.vrijed.	Amortizacija	
6	KAMION MERCEDES ATEGO 1524	02.03.2017	3	25,00	9	440.661,00	82.623,94	
7	KAMION MERCEDES ATEGO 1524	02.03.2017	3	25,00	9	440.661,00	82.623,94	
							881.322,00	165.247,88

Izvor: Matić, M. (2017). Računovodstveni i porezni aspekti obračuna amortizacije u proizvodnom poduzeću; Završni rad (Specijalistički diplomski stručni). Split: Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet. Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:716217>

U Tablici 3. vidljiv je obračun amortizacije prema propisanoj stopi od 25% godišnjeg otpisa za opremu i vozila tvrtke TRANSPORTI d.o.o. Tvrtka je u 2017. godini ostvarila prihode u iznosu 3.072.200,00 HRK te rashode u iznosu 1.554.420,00 HRK koji sa troškom amortizacije od 165.247,88 HRK iznose 1.719.668,00 HRK (Tablica 4).

Tablica 4. Usporedba računa dobiti i gubitka kada se računaju realna (lijevo) i podvostručena (desno) stopa amortizacije

RAČUN DOBITI I GUBITKA		RAČUN DOBITI I GUBITKA	
Opis	Iznos (HRK)	Opis	Iznos (HRK)
Prihod	3.072.200	Prihod	3.072.200
-Rashod	-1.719.668	-Rashod	-1.884.916
=Dobit prije oporezivanja	1.352.532	=Dobit prije oporezivanja	1.187.284
-Porez na dobit	243.456	-Porez na dobit	213.711
=Dobit poslije oporezivanja	1.109.076	=Dobit poslije oporezivanja	973.573

Izvor: Matić, M. (2018): Utjecaj kreativnog računovodstva na poslovni rezultat poduzeća, Završni rad, Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:716217>

Nakon utvrđivanja poslovnog rezultata, dobit poslije oporezivanja u tvrtki TRANSPORTI d.o.o. iznosi 1.109.076,00 HRK, dok je obveza poreza na dobit 243.456,00 HRK (Tablica 4., lijevo).

Tablica 5. Obračun amortizacije s podvostručanim stopama

Inv.broj	Naziv	Datum nabave	Skupina	Stopa otpisa	Mjeseci	Knjigov.vrijed.	Amortizacija
6	KAMION MERCEDES ATEGO 1524	02.03.2017	3	50,00	9	440.661,00	165.247,88
7	KAMION MERCEDES ATEGO 1524	02.03.2017	3	50,00	9	440.661,00	165.247,88
						881.322,00	330.495,76

Izvor: Matić, M. (2018): Utjecaj kreativnog računovodstva na poslovni rezultat poduzeća, Završni rad, Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:716217>

U Tablici 5. vidljiv je obračun amortizacije koristeći podvostručene, maksimalne stope amortizacije koje za opremu i vozila iznose 50% godišnjeg otpisa. U ovom slučaju amortizacija iznosi 330.495,76 HRK. Gledajući u račun dobiti i gubitka (Tablica 4., desno), vidimo da dobit nakon oporezivanja iznosi 973.573,00 HRK, a iskazana obveza za porez na dobit iznosi 213.711,00 HRK.

Na ovom primjeru vidljivo je kako korištenje propisanih i podvostručanih stopa amortizacije utječe na rezultat poslovanja. Na samo dva vozila, razlika u neto dobiti, dakle nakon oporezivanja, je 135.503,00 HRK dok je ušteda na obvezi poreza na dobit 29.745,00 HRK. Autor istraživanja zaključuje kako u praksi teretna vozila imaju vijek trajanja mnogo duži od 4 godine te duže doprinose poduzeću. Tako da ovaj primjer ne prikazuje fer vrijednosti i stvarno

stanje poduzeća, već je riječ o korištenju dopuštene računovodstvene fleksibilnosti u svrhu stvaranja prikaza koji odgovara računovodstvenoj politici poduzeća. (Matić, 2018)

Na temelju prethodnih istraživanja možemo zaključiti kako fleksibilnost prilikom računanja amortizacije ostavlja mogućnost utjecaja na poslovni rezultat. Propisane stope amortizacije ostavljaju mogućnost poduzetnicima da manipuliraju rezultatom bez da krše propise i tako utječu na financijski položaj poduzeća. Ako se, primjerice, amortizacija obračuna prema stopi nižoj od porezno dopustive, ona se smatra porezno priznatim rashodom čime se direktno utječe na konačni poslovni rezultat. To je slučaj kada porezni obveznik računanjem propisane stope amortizacije dolazi u gubitak te na ovaj način, umanjivanjem stope, podešava poslovni rezultat. Ipak, treba uzeti u obzir da su takvi računovodstveni manevri kratkog vijeka jer sredstvo uvijek ima isti vijek trajanja i isti iznos očekivane akumulirane amortizacije. Dakle, ako se sada obračunao dvostruko veći iznos troška amortizacije od propisanog, za to će se sredstvo u budućem razdoblju trebati računati manji iznos.

Bez obzira na koji će se način iznos troška amortizacije rasporediti tijekom vijeka trajanja, izbor politike amortizacije treba biti svjesna i promišljena odluka koja će se uklopiti u cjelokupnu sliku poduzeća s namjerom da se njome postignu određeni poslovni ciljevi.

4. VALAMAR RIVIERA d.d.

S investicijama od preko 6,4 milijarde kuna u posljednjih 20 godina, Valamar je jedan od vodećih regionalnih investitora u turizmu i vodeća hrvatska turistička kompanija. U svojem godišnjem izvješću za 2022. godinu Valamar navodi kako trenutno upravlja s 37 hotela i ljetovališta i 15 kamping ljetovališta s kapacitetom od oko 21 tisuću komercijalnih smještajnih jedinica. Nude smještaj na atraktivnim lokacijama - u Istri, na otocima Krku, Rabu i Hvaru, Makarskoj, Dubrovniku i Obertauernu u Austriji. Dnevno mogu smjestiti oko 58.000 gostiju. (Valamar, 2023)

Slika 1. Valamar - logo

Izvor: <https://porestina.info/valamar-odgovorno-i-sustavno-provodi-preporucene-mjere-prevencije/>

Valamar Riviera na hrvatskom tržištu postoji već 70 godina. Kako sami kažu, “Razvoj tvrtke obilježilo je nekoliko razdoblja, uvjetovanih društvenim i političkim promjenama i previranjima, razvojem turizma te stalnim prilagođavanjem strategije poslovanja vodećim svjetskim trendovima u hotelijerstvu.” (Valamar, 2023) Pregledavajući povijest kompanije na službenim web stranicama, vidljivo je da je ona dobila ime po Hotelu Riviera koji je otvoren u Poreču 1910. godine. Godine 1913. i 1923. otvoreni su hoteli Venezia i Parentino koji su i danas u vlasništvu kompanije. Riviera Poreč, prethodnica Valamar Riviere d.d. osniva se 1953. a djelatnost im je bila upravljanje hotelima, bungalovima i restoranima u Poreču te na otoku

Sv. Nikola. Između godina 1965. i 1990. intenzivirao se razvoj Hrvatskog turizma; rasle su turističke aktivnosti i izgradnja objekata. Izgrađeni su hoteli i apartmani Luna, hotel Neptun i turističko naselje Lanterna, hoteli Kristal i Rubin, kampovi Lanterna i Solaris, hoteli Diamant i Zagreb te paviljon Solaris, hotel Fortuna na otoku Sv. Nikola i hotel Pical, prvi hotel najviše kategorije u Poreču. Od 2000. godine tvrtka Valamar pokreće poslovni razvoj i ulaganja u portfelj te uvodi brendove za hotele i kampove - Valamar Hotels & Resorts i Camping Adriatic. (Valamar, 2023)

Između 2010. i 2014. godine dolazi do konsolidacija portfelja i upravljanja. Tada se Zlatni otok d.d., Rabac d.d. te Dubrovnik Babin Kuk d.d. pripajaju kompaniji Riviera Adria d.d. koja potom integrira Valamar grupu d.d. i Valamar Adria holding d.d. Tako konsolidirana kompanija počinje djelovati pod imenom Valamar Riviera d.d. te biva uvrštena na službeno tržište Zagrebačke burze u prosincu 2014. (Valamar, 2023)

Slika 2. Valamarovi brendovi

Izvor: <https://valamar-riviera.com/hr/brendovi-i-portfelj/>

Nova faza rasta za Valamar Rivieru d.d. započinje 2015. godine otvaranjem premium ljetovališta (4* i 5*) Valamar Isabella Island Resort i prvom godinom poslovanja hotela Valamar Dubrovnik President. Iste godine dolazi do preuzimanja i pripajanja Hotela Baška d.d. Krajem 2016. godine Valamar Riviera ostvarila je strateško partnerstvo s AZ mirovinskim fondom kroz preuzimanje društva Imperial d.d. Iste godine Camping Resort Krk 5* postao je prvi kamp s pet zvjezdica u Hrvatskoj. Veliki ciklus ulaganja u Camping Resort Lanternu podiže razinu usluge a ukupni godišnji investicijski ciklus Valamara te godine bio je vrijedan 873 mil. HRK. (Valamar, 2023)

Između 2018. i 2019. godine Valamar nastavlja širiti svoju ponudu, prvenstveno na području Istre gdje otvara Istra Premium Camping Resort koji je tada prvi veliki kamp s pet zvjezdica na tom području a u Poreču otvaraju premium obiteljski hotel Valamar Collection Marea Suites (5*). Hotel Makarska pripajaju rapskom Imperialu čime nastaje Imperial Riviera d.d. s ciljem daljnjeg širenja turističkog poslovanja u Hrvatskoj i regiji. Kroz partnerstvo s PBZ CO mirovinskim fondovima dolazi do akvizicije Helios Farosa na otoku Hvaru te je pokrenuto ulaganje u Pical Rivieru. (Valamar, 2023)

Tijekom 2020. godine Valamar je uz pomoć mjera Vlade i podrške socijalnih partnera kroz program „Pauza, Restart“ kvalitetno upravljao krizom i turističkom sezonom te očuvao sva radna mjesta i osvojio veliku nagradu Indeksa društveno odgovornog poslovanja. U 2021. godini nastavljaju se projekti i ulaganja: rekonstruiran je i preuređen Valamar Meteor Hotel (4*) u Makarskoj, otvoren je prvi hotel pod novim Valamarovim lifestyle brendom HVAR[PLACESHOTEL] u Starom Gradu na Hvaru, započeta je izgradnja novog Valamar Amicor Green Resorta, nadzorni odbor Valamar Riviere odobrio je dokapitalizaciju austrijske podružnice Valamar A GmbH s ciljem akvizicije hotela Marietta (4*) u Obertauernu. U prosincu 2021. godine u suradnji s AZ mirovinskim fondovima dogovorena je druga faza dokapitalizacije Imperial Riviere. Ovo ulaganje vrijedno 690 milijuna kuna imalo je za cilj razvoj turističkog portfelja u Dubrovniku, Makarskoj i na otoku Rabu. Dogovoren je i prijenos tri hotela u Dubrovniku iz Valamar Riviere u Imperial Rivieru čime će se ubrzati predviđena ulaganja - 2,1 milijarde kuna u petogodišnjem periodu. (Valamar, 2023)

Godina 2022. bila je uspješna za Valamar, unatoč snažnom utjecaju energetske i inflatorne krize. Ostvarili su puni oporavak poslovanja i najveće prihode u povijesti, realizirali su investicije u hotele, ljetovališta i kampove u iznosu od 66 milijuna eura. Otvorili su drugi Valamarov lifestyle hotel brenda PLACES u Makarskoj, prvo ekološko ljetovalište u Hrvatskoj - Valamar Amicor Green Resort na Hvaru te realizirali akviziciju trećeg hotela u Obertauernu u Austriji - Kesselspitze Valamar Collection Hotel. (Valamar, 2023)

Valamar u svom financijskom izvješću za sebe kaže kako je „top poslodavac u turizmu, usredotočen na stvaranje poticajne korporativne kulture gdje su gosti i zaposlenici na prvom mjestu“. Zahvaljujući svojoj politici, Valamar je među Top 10 najpoželjnijih hrvatskih poslodavaca te već pet godina zaredom najbolje rangirani poslodavac u turističkoj industriji. Financial Times uvrstio je Valamar Rivieru na listu europskih klimatskih lidera za 2022. godinu. (Valamar, 2023)

Kontinuirano stvaraju novu vrijednost za goste, zaposlenike, dioničare i lokalne zajednice u destinacijama u kojima posluju. U 2022. godini zaposlili su i radno su osposobili više od 7.700 zaposlenika što ih čini najvećim poslodavcem u hrvatskom turizmu. Prema portalu Moj posao, Valamar je među TOP 10 najpoželjnijih hrvatskih poslodavaca te je pet godina zaredom bio najbolje rangiran poslodavac u turističkoj industriji. U cilju poboljšanja uvjeta rada i zadržavanja lokalnih zaposlenika, Valamar konstantno ulaže u povećanje plaća i programe nagrađivanja, te su i u izgradnju kvalitetnog smještaja za sezonske radnike uložili 140 milijuna kuna. (Valamar, 2023)

Kako Valamar sam navodi, njihova misija je „biti lider u odmorišnom turizmu i partner turističkim destinacijama u kreiranju autentičnih doživljaja.“ Odgovornim poslovanjem žele stvarati novu vrijednost za dioničare vodeći brigu o održivom razvoju i lokalnim zajednicama, u isto vrijeme stvarajući „poticajnu korporativnu kulturu u kojoj su gosti i zaposlenici na prvom mjestu“. (Valamar, 2023)

Godina 2022. je Valamaru bila rekordna, s punim oporavkom poslovanja i najvećim prihodima ikad u povijesti Grupe, što je djelom rezultat povećanja prosječnih cijena od 19,2% i visoke zauzetosti objekata u ljetnim mjesecima. Ostvareno je 6,4 milijuna noćenja ili 32,1% više nego u 2021. godini. (Valamar, 2023)

Investicije za sezonu 2021/22. u hotele, ljetovališta i kampove realizirane su u iznosu od oko 500 milijuna kuna a sva investiranja u turističke proizvode i usluge i prethodnih godina isplatila su se jer su najveću potražnju ostvarili upravo premium hoteli i kampovi. Najpopunjeniji i najtraženiji bili su smještajni kapaciteti sjeverne Istre. (Valamar, 2023)

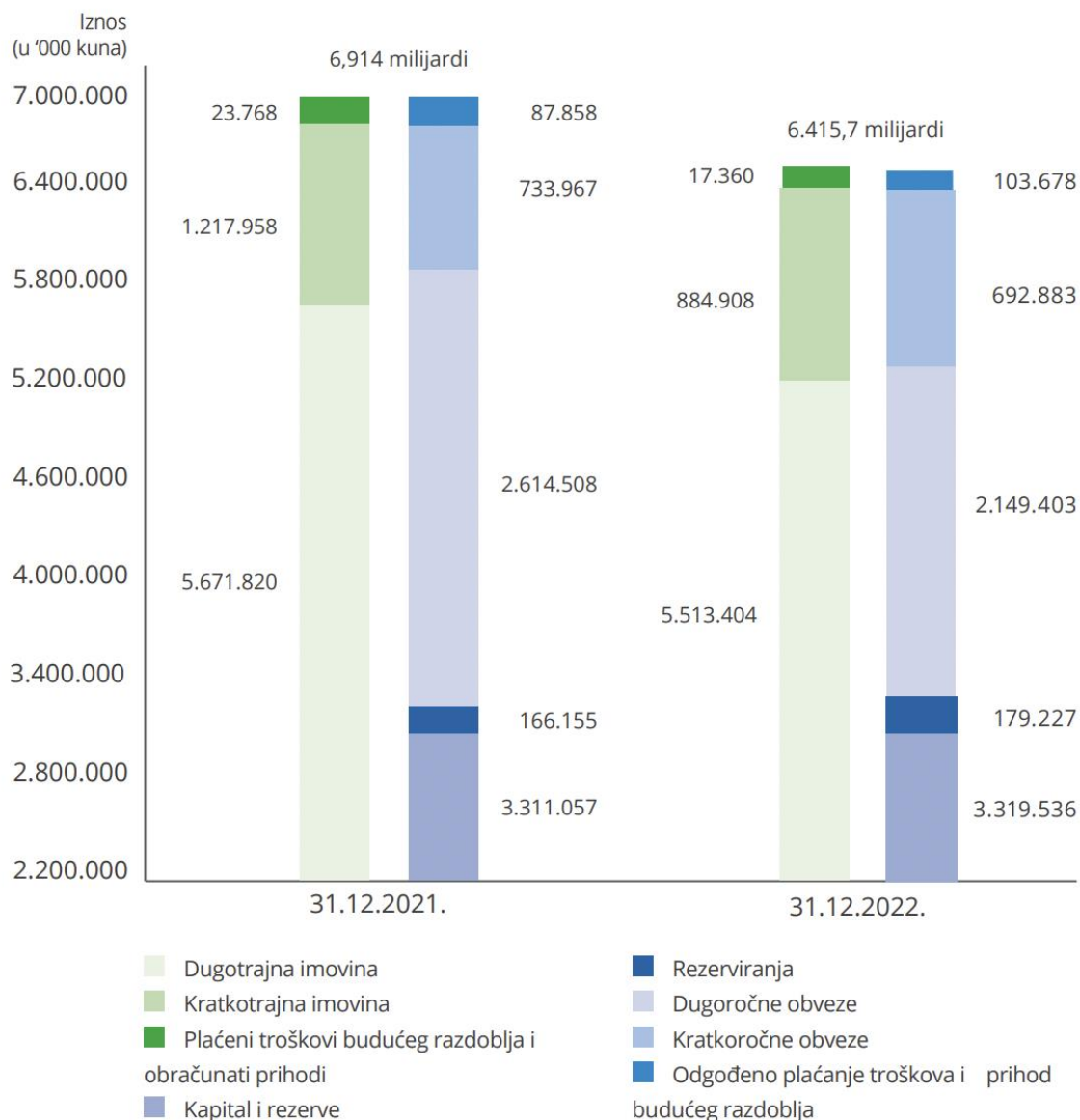
5. AMORTIZACIJSKA POLITIKA U VALAMAR RIVIERI d.d.

U 2022. godini Valamar je ostvario 2,45 milijardi kuna poslovnih prihoda što je porast od 11% u odnosu na 2019. godinu. S druge strane, porasli su i operativni troškovi za 22,2% u odnosu na istu godinu, uglavnom zbog povećanja troškova električne energije i rasta ostalih troškova poslovanja pod utjecajem inflacije. Operativna dobit iznosila je 775,8 milijuna kuna što je predstavljalo povećanje od 2,3% u odnosu na 2019. godinu. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Na ukupne prihode 2022. godine utjecala je i prodaja tri hotela u Dubrovniku čime je Društvo Valamar Riviera d.d. ostvarilo neto prihode tj. dobit od prodaje imovine u visini od 471,9 milijuna kuna. Ova je transakcija imala utjecaj na zasebna financijska izvješća Društva, dok na financijska izvješća Grupe nije imala nikakav utjecaj s obzirom da se radi o unutar grupnoj transakciji. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Što se tiče imovine i obveza, krajem 2022. godine ukupna imovina Grupe bila je manja za 7,1% u odnosu na kraj 2021. godine. Ukupnu imovinu i obveze 2021. i 2022. godine prikazuje Graf 1.

Graf 1. Ukupna imovina i obveze Valamar Grupe na dan 31.12.2022. godine

Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str. 20

Iz Grafa 1. je vidljivo kako su ukupni poslovni rashodi u 2022. godini iznosili 2.221,3 milijuna kuna te su veći za 47,4% od godine ranije. Iznos amortizacije iznosio je 497,7 milijuna kuna što je predstavljalo pad od 1,9% u usporedbi s 2021. godinom. Vidljiv je i porast ostalih troškova za čak 67,0%, što je posljedica povećanih naknada za prijevoz i smještaj zaposlenika, izdataka za rad preko agencije, nagrada zaposlenicima, komunalne naknade te putnih troškova.

Tablica 6. Poslovni rashodi Valamar Grupe u 2021. i 2022. godini

(u HRK)	2021.	2022.
Operativni troškovi ¹⁸	938.294.335	1.692.900.701
Ukupni poslovni rashodi	1.507.033.397	2.221.267.717
Materijalni troškovi	458.262.170	778.110.109
Troškovi osoblja	353.175.910	690.477.834
Amortizacija	507.335.969	497.694.931
Ostali troškovi	134.450.892	224.620.163
Rezerviranja i vrijednosna usklađenja	41.982.841	20.217.068
Ostali poslovni rashodi	11.825.615	10.147.612

Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str. 17

Dugotrajna imovina Valamara najvećim djelom odnosi se na turističke objekte i povezanu imovinu. Krajem 2022. godine knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme Društva iznosila je 3.49 mlrd kuna (67% ukupne imovine), dok Grupe iznosi 5.02 mlrd. kuna (78% ukupne imovine), što prikazuje Tablica 6.

U financijskim izvještajima dugotrajna imovina se mjeri po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i rezervacije za umanjenje vrijednosti, gdje je potrebno. Na rast poslovnih prihoda u 2022. godini za 13,3% u odnosu na 2021. godinu utjecao je i prihod od prodaje dugotrajne imovine. Ova je transakcija imala značajan utjecaj na zasebna financijska izvješća Društva, jer su hoteli Valamar Lacroma Dubrovnik, Club Dubrovnik Sunny Hotel by Valamar i Tirena Sunny Hotel by Valamar prodani društvu Imperial Riviera d.d. S obzirom da se radilo o transakciji unutar Grupe, na financijska izvješća Grupe ta transakcija nije imala nikakav utjecaj. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Tablica 7. Knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme Društva i Grupe

(svi iznosi izraženi u tisućama kuna)	Bilješka	GRUPA		DRUŠTVO	
		Na dan 31. prosinca		Na dan 31. prosinca	
		2021.	2022.	2021.	2022.
Imovina					
Dugotrajna imovina					
Nekretnine, postrojenja i oprema	14	5.201.748	5.019.770	3.916.939	3.496.015
Ulaganja u nekretnine	15	3.180	2.902	3.180	2.902
Imovina s pravom korištenja	30	16.640	26.674	16.866	26.602
Nematerijalna imovina	16	39.087	40.611	34.640	36.661
Ulaganja u ovisna društva	17	-	-	941.804	941.804
Ulaganja u pridružene subjekte	18	76.503	109.906	70.112	107.185
Odgođena porezna imovina	25	329.093	283.251	163.224	50.759
Financijska imovina	20	391	364	359	332
Derivatni financijski instrumenti	24	-	26.742	-	11.504
Kredit i depoziti	21	5.178	7.315	5.178	7.315
		5.671.820	5.517.535	5.152.302	4.681.079

Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str123

Kompanija Valamar korištenjem svoje imovine troši ekonomske koristi sadržane u njoj, a koje se intenzivnije smanjuju uslijed ekonomskog i tehnološkog starenja. Imovina koja se amortizira pregledava se radi mogućeg postojanja umanjenja vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknadiva. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Zemljište, umjetnička djela i imovina u izgradnji se ne amortiziraju. Amortizacija ostale imovine obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka uporabe kako slijedi:

- Zgrade: 10-25 godina
- Strojevi i proizvodna oprema: 4-10 godina
- Namještaj, alati i hortikultura: 3-10 godina (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Prilikom utvrđivanja vijeka uporabe sredstva, Valamar razmatra očekivanu upotrebu temeljem fizičkog korištenja, uvažava promjene potražnje na turističkom tržištu koje će potencirati bržu ekonomsku zastarjelost, te uzima u obzir brži intenzitet razvoja novih tehnologija. Sukladno

tome, izvjesno je da u dugotrajnu imovinu treba češće ulagati, čime se i njen korisni vijek upotrebe smanjuje. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Amortizacija se obračunava za svako sredstvo sve do njegove potpune amortizacije ili do rezidualne vrijednosti sredstva ako je značajna. Korisni vijek upotrebe za dugotrajnu imovinu usuglašen je od strane menadžmenta i on iznosi od 10 do 25 godina. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Stav je da korisni vijek upotrebe treba biti periodično preispitan ako se pojave okolnosti za izmjenu procjene u odnosu na prethodno utvrđenu. Te promjene će se prikazati u budućim razdobljima kroz promijenjeni trošak amortizacije tijekom preostalog, promijenjenog korisnog vijeka uporabe. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Što se tiče dobiti prije oporezivanja, nakon 1,9% manjih troškova amortizacije, te nešto boljeg neto financijskog rezultata nego godinu ranije, ona je iznosila 201,9 milijuna kuna. Grupa je na osnovu toga iskazala porez na dobit u iznosu od 41,5 milijuna kuna. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Prema mišljenju neovisnog revizora, financijski izvještaji istinito i fer prikazuju odvojeni i konsolidirani financijski položaj Društva i Grupe, njihovu financijsku uspješnost i njihove novčane tokove u 2022. godini u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, usvojenima od Europske unije (MSFI). (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu)

Bitno je ovdje dodati kako je revizor umanjene vrijednosti turističkih objekata identificirao kao ključno revizijsko pitanje. Naime, revizor u svom izvješću navodi kako „imovina koja se amortizira pregledava se radi mogućeg postojanja umanjenja vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknadiva. Proces procjene je kompleksan i visoko subjektivan i bazira se na pretpostavkama“. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu, str. 17)

Prilikom revizije revizor je ocjenjivao prikladnost metodologije koju koristi uprava prilikom određivanja indikatora koji umanjuju vrijednost imovine. Društvo utvrđuje pokazatelje umanjenja vrijednosti primjenom metode multiplikatora neto knjigovodstvene vrijednosti i operativne dobiti segmenta, na način da se u odnos stavlja neto knjigovodstvena vrijednost

pojedine imovine s ostvarenom operativnom dobiti imovine. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu, str. 17)

U slučaju da za pojedinu imovinu multiplikator neto knjigovodstvene vrijednosti i dobiti segmenta prelazi zadane vrijednosti, utvrđuje se njezina nadoknativa vrijednost putem fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje ili vrijednosti imovine u uporabi, ovisno o tome koja je veća. Sporno je ovdje to što utvrđivanje pokazatelja umanjenja vrijednosti i procjena budućih novčanih tokova te određivanje fer vrijednosti imovine zahtijeva od menadžmenta značajne subjektivne procjene. Analizirati i vrednovati se moraju pokazatelji umanjenja vrijednosti, očekivani novčani tokovi, diskontne stope i druge interne i eksterne procjene koje Grupa koristi za ove potrebe. (Valamar godišnje izvješće za 2022. godinu, str. 17)

6. UTJECAJ AMORTIZACIJE NA FINANCIJSKI REZULTAT VALAMAR RIVIERE d.d.

Kao što je u prethodnom poglavlju navedeno, Valamar obračunava amortizaciju imovine primjenom pravocrtne, odnosno linearne metode. To je najjednostavnija metoda kojom se amortizacija obračunava u istim iznosima tijekom čitavog korisnog vijeka trajanja. Dakle, trošak amortizacije je isti svake godine.

Za potrebe ovog istraživanja izračunat ćemo koliko bi godišnje iznosila amortizacija ako bi se koristila degresivna odnosno progresivna metoda. Nabavne vrijednosti dugotrajne imovine za koju ćemo računati amortizaciju prikazuje Tablica 8.

Tablica 8. Nabavne vrijednosti dugotrajne imovine

DRUŠTVO <i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Namještaj, alati i hortikultura	Imovina u izgradnji	Ukupno
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2022.						
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	584.815	2.586.695	355.977	121.472	267.980	3.916.939
Prijenos unutar imovine	-	114.952	42.942	22.494	(180.388)	-
Povećanja	-	-	26	-	173.744	173.770
Otuđenja i otpisi	(59.861)	(179.471)	(6.264)	(3.355)	(2.424)	(251.375)
Amortizacija	-	(234.478)	(76.167)	(32.674)	-	(343.319)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	524.954	2.287.698	316.514	107.937	258.912	3.496.015
Stanje na dan 31. prosinca 2022.						
Nabavna vrijednost	524.954	5.506.765	965.897	403.344	258.912	7.659.872
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	-	(3.219.067)	(649.383)	(295.407)	-	(4.163.857)
Neto knjigovodstvena vrijednost	524.954	2.287.698	316.514	107.937	258.912	3.496.015

Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str.168

Za godinu koja je završila 31.12.2021. neto knjigovodstvena vrijednost prikazana je u prvom redu, i to za građevinske objekte, postrojenja i opremu te namještaj, alate i hortikulturu. Na te vrijednosti izračunati ćemo amortizaciju. Kao što je vidljivo u tablici, amortizacija se ne računa na zemljišta i imovinu u izgradnji.

U Tablici 9. prikazani su podaci koji su nam potrebni za izračun amortizacije. Vijek trajanja za građevinske objekte je 20 godina a godišnja amortizacijska stopa 5%. Za postrojenja i opremu te namještaj, alate i hortikulturu vijek trajanja je 4 godine a godišnja amortizacijska stopa iznosi 25%.

Tablica 9. Prikaz podataka za dugotrajnu materijalnu imovinu za koju ćemo računati amortizaciju

VRSTA IMOVINE	NETO KNJIG. VRIJEDNOST	VIJEK TRAJANJA U GODINAMA	GODIŠNJA AMORTIZACIJSKA STOPA
Građevinski objekti	2.586.695	20	5%
Postrojenja i oprema	355.977	4	25%
Namještaj, alati i hortikultura	121.472	4	25%

Izvor: Vlastito istraživanje.

Prvo ćemo prikazati obračun amortizacije koristeći degresivnu metodu. Ovom metodom se u prvim godinama upotrebe imovine ukalkuliraju veći iznosi amortizacije nego u kasnijim godinama. U zadnjoj godini vijeka upotrebe intenzitet korištenja sredstva je najniži pa je tada i iznos amortizacije najniži.

Tablica 10. Prikaz svota godišnje amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu koristeći degresivnu metodu.

GODINA	STOPA AMORTIZACIJE	SVOTA GODIŠNJE AMORTIZACIJE ZA POSTROJENJA I OPREMU	SVOTA GODIŠNJE AMORTIZACIJE ZA NAMJEŠTAJ, ALATE I HORTIKULTURU
1	40%	142.390,80	48.588,80
2	30%	106.793,10	36.441,60
3	20%	71.195,40	24.294,40
4	10%	35.597,70	12.147,20
UKUPNO	100%	355.977,00	121.472,00

Izvor: Vlastito istraživanje.

Tablica 10. prikazuje proračun amortizacije degresivnom metodom za postrojenja i opremu čiji je trošak nabave 355.977 kn i za namještaj, alate i hortikulturu čiji je trošak nabave 121.472 kn. Za obje vrste imovine vijek trajanja procijenjen je na 4 godine.

U Tablici 11. vidimo stope i svote godišnjih amortizacija izračunane za građevinske objekte isto degresivnom metodom.

Tablica 11. Godišnje svote amortizacije za građevinske objekte koristeći degresivnu metodu.

GODINA	STOPA AMORTIZACIJE	SVOTA GODIŠNJE AMORTIZACIJE	AKUMULIRANA AMORTIZACIJA
1	2.38 %	61.563,34	61.563,34
2	2.5 %	63.128,29	124.691,63
3	4.76 %	117.191,36	241.882,99
4	7.14 %	167.419,57	409.302,56
5	9.52 %	207.287,76	616.590,32
6	11.90 %	234.442,45	851.032,77
7	14,28 %	247.852,56	1.098.885,33
8	16.66 %	247.869,09	1.346.754,42
9	19.04 %	236.084,68	1.582.839,10
10	21,42 %	215.025,93	1.797.865,03
11	23.80 %	187.741,53	1.985.606,56
12	26.19 %	157.425,06	2.143.031,62
13	28,57 %	126.754,62	2.269.786,24
14	30.95 %	98.083,26	2.367.869,50
15	33.33 %	72.934,53	2.440.804,03
16	35.71 %	52.097,66	2.492.901,69

17	38.09 %	35.725,87	2.528.627,56
18	40.47 %	23.499,89	2.552.127,45
19	42.85 %	14.812,19	2.566.939,64
20	45.23 %	8.935,34	2.575.874,98

Izvor: Vlastito istraživanje.

Progresivna metoda amortizacije obrnuta je degresivnoj metodi, odnosno polazi od pretpostavke da je najveće korištenje imovine krajem njenog vijeka trajanja, dakle iznos godišnje amortizacije s godinama raste uslijed rasta amortizacijske stope.

Tablica 12. prikazuje proračun amortizacije progresivnom metodom za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu, dok Tablica 13. prikazuje godišnje svote amortizacije za građevinske objekte.

Tablica 12. Prikaz svota godišnje amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu koristeći progresivnu metodu.

GODINA	STOPA AMORTIZACIJE	SVOTA GODIŠNJE AMORTIZACIJE ZA POSTROJENJA I OPREMU	SVOTA GODIŠNJE AMORTIZACIJE ZA NAMJEŠTAJ, ALATE I HORTIKULTURU
1	10%	35.597,70	12.147,20
2	20%	71.195,40	24.294,40
3	30%	106.793,10	36.441,60
4	40%	142.390,80	48.588,80
UKUPNO	100%	355.977,00	121.472,00

Izvor: Vlastito istraživanje.

Tablica 13. Godišnje svote amortizacije za građevinske objekte koristeći progresivnu metodu.

GODINA	STOPA AMORTIZACIJE	SVOTA GODIŠNJE AMORTIZACIJE	AKUMULIRANA AMORTIZACIJA
1	45.23 %	8.935,34	2.575.874,98
2	42.85 %	14.812,19	2.566.939,64
3	40.47 %	23.499,89	2.552.127,45
4	38.09 %	35.725,87	2.528.627,56
5	35.71 %	52.097,66	2.492.901,69
6	33.33 %	72.934,53	2.440.804,03
7	30.95 %	98.083,26	2.367.869,50
8	28,57 %	126.754,62	2.269.786,24
9	26.19 %	157.425,06	2.143.031,62
10	23.80 %	187.741,53	1.985.606,56
11	21,42 %	215.025,93	1.797.865,03
12	19.04 %	236.084,68	1.582.839,10
13	16.66 %	247.869,09	1.346.754,42
14	14,28 %	247.852,56	1.098.885,33
15	11.90 %	234.442,45	851.032,77
16	9.52 %	207.287,76	616.590,32
17	7.14 %	167.419,57	409.302,56
18	4.76 %	117.191,36	241.882,99
19	2.5 %	63.128,29	124.691,63
20	2.38 %	61.563,34	61.563,34

Izvor: Vlastito istraživanje.

Dugotrajna imovina kompanije Valamar čini značajan dio vrijednosti ukupne imovine, zbog čega je i njihovo računovodstveno postupanje s njom od iznimne važnosti. Dugotrajna materijalna imovina Valamara sastoji se najvećim djelom od turističkih objekata i povezane imovine. S obzirom na navedeno, menadžment, prilikom usvajanja računovodstvenih politika,

mora voditi računa o usklađenosti između odabrane metode amortizacije i realnog trošenja resursa.

S obzirom da progresivna i degresivna metoda amortizacije daju tokom godina različite iznose troška amortizacije, onda i taj trošak svake godine ima drukčiji utjecaj na konačni financijski rezultat. Valamar kompanija je odabrala obračunavati amortizaciju primjenom pravocrtne, linearne metode kojom se troškovi amortizacije računaju ravnomjerno tijekom obračunskih razdoblja. Na taj način nema opterećenja za poreznu osnovicu. Mana ove metode je ta šta se njome zanemaruje iskazivanje realnih troškova amortizacije i ekonomskog trošenja sredstava.

Tablica 14. Razlika u godišnjoj svoti amortizacije za građevinske objekte, u odnosu na metodu obračuna amortizacije.

GODINA	RAZLIKA U TROŠKU AMORTIZACIJE (DEGRESIVNA METODA – PROGRESIVNA METODA)	UČINAK NA FINACIJSKI REZULTAT
1	52.628,00	Manja dobit ukoliko se koristi degresivna metoda.
2	48.316,10	
3	93.691,47	
4	131.693,70	
5	155.190,10	
6	161.507,92	
7	149.769,30	
8	121.114,47	
9	78.659,62	
10	27.284,40	
11	-27.284,40	Veća dobit ukoliko se koristi progresivna metoda.
12	-78.659,62	
13	-121.114,47	
14	-149.769,30	
15	-161.507,92	
16	-155.190,10	
17	-131.693,70	
18	-93.691,47	
19	-48.316,10	
20	-52.628,00	

Izvor: Vlastito istraživanje.

Tablica 14 prikazuje razliku između godišnje amortizacije građevinskih objekata primjenom degresivne metode i godišnje amortizacije građevinskih objekata primjenom progresivne metode. Dobiveni podaci pokazuju da će poduzeće, ukoliko koristi degresivnu metodu, prvih deset godina ostvarivati manju dobit, a idućih deset godina ostvarivati će veću dobit. Analogno tome ukoliko poduzeće koristi progresivnu metodu, prvih deset godina ostvarivati će veću dobit a idućih deset godina manju dobit.

Ukoliko poduzeće koristi degresivnu metodu za obračun amortizacije građevinskih objekata, prve godine ostvarila bi se manja dobit za 52.628,00 EUR, druge godine ostvarila bi se manja dobit za 48.316,10 EUR, treće godine ostvarila bi se manja dobit za 93.691,47 EUR, četvrte godine ostvarila bi se manja dobit za 131.693,70 EUR, pete godine ostvarila bi se manja dobit za 155.190,10 EUR, šeste godine ostvarila bi se manja dobit za 161.507,92 EUR, sedme godine ostvarila bi se manja dobit za 149.769,30 EUR, osme godine ostvarila bi se manja dobit za 121.114,47 EUR, devete godine ostvarila bi se manja dobit za 78.659,62 EUR, desete godine ostvarila bi se manja dobit za 27.284,40 EUR. Idućih godina, ostvarile bi se veće dobiti i to: jedanaeste godine za 27.284,40 EUR, dvanaeste godine za 78.659,62 EUR, trinaeste godine za 121.114,47 EUR, četrnaeste godine za 149.769,30 EUR, petnaeste godine za 161.507,92 EUR, šesnaeste godine za 155.190,10 EUR, sedamnaeste godine za 131.693,70 EUR, osamnaeste godine za 93.691,47 EUR, devetnaeste godine za 48.316,10 EUR i dvadesete godine dobit bi bila veća za 52.628,00 EUR.

Tablica 15. Razlika u godišnjoj svoti amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu, u odnosu na metodu obračuna amortizacije.

GODINA	RAZLIKA U TROŠKU AMORTIZACIJE (DEGRESIVNA - PROGRESIVNA METODA)	UČINAK NA FINANCIJSKI REZULTAT
1	106.793,10	Manja dobit ukoliko se koristi degresivna metoda. Veća dobit ukoliko se koristi progresivna metoda.
2	35.597,70	
3	-35.597,70	Veća dobit ukoliko se koristi degresivna metoda.

4	-106.793,10	Manja dobit ukoliko se koristi progresivna metoda.
---	-------------	--

Izvor: Vlastito istraživanje.

Tablica 15 prikazuje razliku između godišnje amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu primjenom degresivne metode i godišnje amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu primjenom progresivne metode. Dobiveni podaci pokazuju da će poduzeće, ukoliko koristi degresivnu metodu, u prve dvije godine ostvarivati manju dobit, a iduće dvije godine ostvarivati će veću dobit. Analogno tome ukoliko poduzeće koristi progresivnu metodu, u prve dvije godine ostvarivati će veću dobit dok će ostvarivati manju dobit u iduće dvije godine.

Ukoliko poduzeće koristi degresivnu metodu za obračun amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu, prve godine ostvarila bi se manja dobit za 106.793,10 EUR, a druge godine ostvarila bi se manja dobit za 35.597,70 EUR. Koristeći istu metodu, treće godine ostvarila bi se veća dobit za 35.597,70 EUR, a četvrte godine ostvarila bi se veća dobit za 106.793,10 EUR.

7. ZAKLJUČAK

Svrha svakog poduzeća je generiranje profita na tržištu, što je neostvarivo bez adekvatnog upravljanja resursima. Posebno kod velikih poduzetnika, dugotrajna imovina predstavlja značajan segment ukupne imovine i ključnu komponentu financijskih izvještaja. Karakteristična po dužem vijeku uporabe i postupnom amortiziranju, dugotrajna imovina ostaje nepromijenjena u proizvodnom procesu, ali njenom se vrijednošću upravlja kroz procese poput amortizacije koja odražava fizičko trošenje i ekonomsko zastarijevanje.

U tom kontekstu, amortizacija igra dvostruku ulogu - ona je mehanizam za alociranje troška imovine tijekom njenog vijeka trajanja, ali također služi kao alat za porezno planiranje. Pravilno razumijevanje i primjena različitih metoda amortizacije - linearnih, degresivnih, i progresivnih - ne samo da utječe na izvještavanje o poslovnim rashodima i dobiti, već ima i duboke porezne implikacije. Primjenom degresivne metode trošak amortizacije je najveći u prvoj godini te se tada povećavaju poslovni rashodi i smanjuje financijski rezultat poduzeća, što dovodi do manje obveze poreza na dobit. Progresivnom metodom poduzeće ima najmanje troškove amortizacije u prvoj godini te i najveću poreznu obvezu. Linearna, odnosno pravocrtna metoda obračunava amortizaciju u istim iznosima tijekom čitavog korisnog vijeka trajanja.

Sve navedene metode obračuna amortizacije su propisane i dopuštene. Koju metodu će poduzeće koristiti ovisi o njihovoj računovodstvenoj politici. Imajući na umu značajnu ulogu troška amortizacije kod velikih poduzetnika, politike njenog obračuna moraju se provoditi u skladu sa svim računovodstvenim načelima i standardima te unutar zakonskih okvira. Menadžment poduzeća mora procijeniti odgovarajuću politiku koja će biti u skladu s trenutnim stanjem u poduzeću, ali i budućim ciljevima i očekivanim rezultatima.

Za poduzeća poput Valamara, gdje dugotrajna materijalna imovina u obliku turističkih objekata predstavlja znatan dio korporativnih aktiva, odabir pravocrtnog načina amortizacije može pojednostaviti porezno izvještavanje i uskladiti rashode s realnim korištenjem imovine, no isto tako može dovesti do manje preciznog prikazivanja ekonomske potrošnje sredstava. Upravljanje amortizacijom je stoga strateška odluka koja zahtijeva razmatranje trenutnih i budućih financijskih ciljeva poduzeća, kao i moguće promjene u poreznim stopama i propisima.

Hipoteza H₀: Odabir računovodstvene politike amortizacije ima značajan utjecaj na financijski rezultat velikog poduzetnika.

Degresivna metoda amortizacije rezultira većim troškovima amortizacije u ranim godinama, dok se trošak smanjuje tijekom vremena. To može značajno utjecati na prikazani financijski rezultat u tim ranim godinama, smanjujući dobit i porez na dobit koji poduzeće treba platiti. S obzirom na to da se visina amortizacije smanjuje s vremenom, dobit će se postepeno povećavati, pretpostavljajući da ostali uvjeti ostaju isti. U slučaju progresivne metode, amortizacija se povećava s vremenom, što znači da će financijski rezultat biti viši u ranim godinama te se postepeno smanjivati. To bi moglo značiti manje porezne obaveze u kasnijim godinama korištenja imovine. Iz navedenog možemo zaključiti da odabir računovodstvene politike amortizacije ima značajan utjecaj na financijski rezultat, potvrđujući hipotezu H₀.

Hipoteza H₁: Računovodstvenim politikama amortizacije moguće je dugoročno ostvariti pozitivni financijski rezultat i platiti manje poreza na dobit.

Računovodstvena politika amortizacije može se koristiti kao alat za upravljanje porezom na dobit. Uz degresivnu metodu amortizacije, poduzeće može u početku imati manje porezne obveze zbog većih troškova amortizacije, ali to također znači da će u kasnijim godinama porezna obveza biti veća jer će amortizacija biti manja. Progresivna metoda amortizacije, s druge strane, rezultira nižim troškovima amortizacije u ranim godinama, ali i manje porezne obveze za poduzeće u kasnijim godinama. Obje metode amortizacije imaju potencijal dugoročno utjecati na financijski rezultat i poreznu obavezu. Ipak, to ne znači nužno da će poduzeće uvijek platiti manje poreza, već da se porezna obveza može odgoditi ili prilagoditi prema trenutnim financijskim potrebama poduzeća. Na temelju toga, hipoteza H₁ se može smatrati djelomično potvrđenom, uz napomenu da dugoročni utjecaj ovisi o specifičnim okolnostima poduzeća i promjenama u poreznom zakonodavstvu.

Uzimajući u obzir razmatranja izložena u radu, možemo potvrditi hipotezu H₀ da odabir metode amortizacije značajno utječe na financijske rezultate velikih poduzetnika. Odabir metode može varirati u kratkoročnoj perspektivi poreznog opterećenja, ali ne utječe dugoročno na ukupan financijski položaj poduzeća, s obzirom na to da ukupna amortizacija ostaje konstantna neovisno o odabranoj metodi u narednim godinama. Stoga je hipoteza H₁ potvrđena djelomično, budući da strateške računovodstvene politike amortizacije mogu učinkovito utjecati na trenutne financijske izvještaje i porezne obveze, no dugoročni financijski rezultat zadržava svoj integritet.

LITERATURA

- 1) Čović, J. (2015), *Troškovi amortizacije*; Završni rad. Veleučilište u Karlovcu, <https://repozitorij.vuka.hr/islandora/object/vuka:294>
- 2) Dražić Lutilsky I., Dragija, M. i Novosel-Belavić, R. (2014), *Računovodstveni i porezni aspekt amortizacije u hrvatskim poduzećima*; Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 12 (1), 43-57. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/124755>
- 3) Fantov, P., *Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj i uspješnost poslovanja u hotelijerskoj djelatnosti* (2017); Diplomski rad; <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:033575>
- 4) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_148_3139.html
- 5) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html
- 6) https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html
- 7) <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/31459>
- 8) <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>
- 9) <https://valamar-riviera.com/hr/o-nama/misija-vizija-i-temeljne-vrijednosti/>
Pristupljeno 7.9.2023.
- 10) <https://valamar-riviera.com/hr/o-nama/povijest/> Pristupljeno 7.9.2023.
- 11) <https://www.fina.hr/-/rezultati-poslovanja-poduzetnika-u-2021.-godini-razvrstani-po-velicini>
- 12) Porezna uprava (2020) https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dobit.aspx
- 13) <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>
- 14) <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>
- 15) Jukić, M., (2021); *Utjecaj različitih metoda obračuna amortizacije na financijski rezultat poduzeća Osilovac d.o.o.*; Diplomski rad; <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:883760>
- 16) Kubik, M. i Stojanović, S. (2020). *Računovodstveni i porezni tretman obračuna amortizacije u poduzećima u Republici Hrvatskoj*. *Tranzicija*, 23 (46), 50-63. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/274332>
- 17) Matić, M. (2017). *Računovodstveni i porezni aspekti obračuna amortizacije u proizvodnom poduzeću*; *Završni rad* (Specijalistički diplomski stručni). Split:

- Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:823801>
- 18) Matić, M., (2018); *Utjecaj kreativnog računovodstva na poslovni rezultat poduzeća*; Završni rad; <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:716217>
- 19) Miljak, T., Bubić, J. i Kitić, M. (2012). *Računovodstvena politika amortizacije u funkciji donošenja poslovnih odluka poduzeća*. Učenje za poduzetništvo, 2 (2), 125-137. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/130260>
- 20) Mirt, B. (2018). *Poduzetništvo u Hrvatskoj*; Diplomski rad. Koprivnica: Sveučilište Sjever. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:613903>
- 21) Pecikozić, V. (2019), *Revizija dugotrajne financijske imovine na primjeru "Autowill d.o.o."*; Završni rad. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković" <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A5291/datastream/PDF/view>
- 22) Piličić, T. (2021), *Računovodstveno evidentiranje dugotrajne imovine*; Završni rad. Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, <https://repositorij.efzg.unizg.hr/islandora/object/efzg:7943>
- 23) Puljić, M. (2016), *Strategije poduzetništva u RH*; Završni rad. Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet. <https://repositorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A899/datastream/PDF/view>
- 24) Skansi, I. (2021). *Okruženje poduzetništva u Hrvatskoj*; Završni rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:661724>
- 25) Skendrović, LJ., Hopp, S. (2014), *Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo produkt d.o.o.*; Stručni rad <https://hrcak.srce.hr/file/238230>
- 26) Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008), *Analiza financijskih izvještaja*; Masmedia, 2. prošireno izdanje;

POPIS TABLICA

1. Tablica 1: Godišnje amortizacijske stope definirane u Zakonu o porezu na dobit. Izvor: <https://www.rrif.hr/clanakfull-20771/>

2. Tablica 2: Različite metode amortizacije donose različite učinke na konačni financijski rezultat. Izvor: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:033575>, str. 37
3. Tablica 3: Obračun amortizacije prema propisanoj stopi. Izvor: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:716217> str. 26
4. Tablica 4: Usporedba računa dobiti i gubitka kada se računaju realna i podvostručena stopa amortizacije. Izvor: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:716217> str. 27 i 28
5. Tablica 5: Obračun amortizacije s podvostručenim stopama. Izvor: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:716217> str. 27
6. Tablica 6: Poslovni rashodi Valamar Grupe u 2021. i 2022. godini. Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str. 17
7. Tablica 7: Knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme Društva i Grupe. Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str.123
8. Tablica 8. Nabavne vrijednosti dugotrajne imovine. Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str.168
9. Tablica 9. Prikaz podataka za dugotrajnu materijalnu imovinu za koju ćemo računati amortizaciju. Izvor: izrada autora
10. Tablica 10. Prikaz svota godišnje amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu koristeći degresivnu metodu. Izvor: izrada autora
11. Tablica 11. Godišnje svote amortizacije za građevinske objekte koristeći degresivnu metodu. Izvor: izrada autora
12. Tablica 12. Prikaz svota godišnje amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu koristeći progresivnu metodu. Izvor: izrada autora
13. Tablica 13. Godišnje svote amortizacije za građevinske objekte koristeći progresivnu metodu. Izvor: izrada autora
14. Tablica 14. Razlika u godišnjoj svoti amortizacije za građevinske objekte, u odnosu na metodu obračuna amortizacije. Izvor: izrada autora
15. Tablica 15. Razlika u godišnjoj svoti amortizacije za postrojenja i opremu i za namještaj, alate i hortikulturu, u odnosu na metodu obračuna amortizacije. Izvor: izrada autora

POPIS GRAFOVA

1. Graf 1. Ukupna imovina i obveze Valamar Grupe na dan 31.12.2022. godine. Izvor: <https://valamar-riviera.com/media/467930/godisnji-izvjestaj-za-2022-konsolidirani-pdf.pdf>, str. 20

POPIS SLIKA

1. Slika 1. Valamar – logo. Izvor: <https://porestina.info/valamar-odgovorno-i-sustavno-provodi-preporucene-mjere-prevencije/>
2. Slika 2. Valamarovi brendovi. Izvor: <https://valamar-riviera.com/hr/brendovi-i-portfelj/>